

Maribor, dne 7. novembra 1912.

34

Tečaj XLVI.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Načaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge Izvenavstveni države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se posilja na: Upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katedralnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine, — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5, — Rokopisi se ne vračajo, — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije, — Za inserate se plačuje od enostopne petitivre za skraj 15 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj, — Načrte in zaprte reklamacije so poštne proste.

Današnja številka obsega 10 strani.

Do žrebanja velike loterije „Slov. Straže“ same še nekaj dni! Žrebanje že 18. novembra. Hitite z kupovanjem in naročanjem srečk. Vrednost vseh dobitkov 20.000 krov. Srečka samo eno krono.

Proti Carigradu!

Oči celega sveta so obrnjene na velikansko borbo Bolgarov in Turkov med Drinopoljem in Carigradom. Bolgari hočejo v Carigrad, da tam narekujejo Turkom mirovne pogoje, Turki pa jim z naporom vseh sil zastavljajo pot. Verjetno je, da so se Turki obrnili tudi na nekatere velevlasti, naj prepovedo Bolgarom prodirati do Carigrada, kajti za ves mohamedanski svet bi bilo velikansko ponizanje, ako bi Bulgari s svojim carjem Ferdinandom na čelu prijezdili kot ponosni zmagovalci v turško prestolnico Carigrad in tamkaj z najlepše moje (turška molilnica) Hagije Sofije sneli polmesec in na njegovem mesto postavili znamenje svetega Križa.

V očigled neizmerne važnosti, katero ima prodiranje Bolgarov, je stopilo zanimanje za boje Srbov, Črnogorcev in Grkov trenotno nekoliko v ozadje. Bulgari se krasno vojskujejo. Vse občuduje velikanske vojne talente bolgarskih vojskovodij, vse hivali in slavi neprimerno hrabrost in pogum bolgarskega vojaštva. Tuji njihovi nasprotniki, Turki, so držni in pogumni v vojski, toda turški vojskovodje zaostajajo mnogo za bolgarskimi. In to je, kar posebno Nemce hrubo peče. Prusaški Nemec general von der Gole je bil namreč z mnogimi nemškimi častniki delj časa v Turčiji, da preosnuje turško armado po nemškem vzorecu. Mnogi turški častniki, med njimi vsi sedanjih turški vojskovodje, so se izobraževali v nemških vojaških zavodih. Sedaj pa delajo tako sramoto svojim nemškim učiteljem! Njih neuspehi so tudi slabo znamenje za nemške vojaške zavode. Bulgari so dajali svoje najbolj nadarjene častnike vzgojevat v Avstriji, Italijo in Francijo.

Dve veliki bitki imajo Bulgari že za seboj, pri Lozengradu (Kirikilis) in pri Lile-Burgasu, pri obeh so bili zmagovalci. Sedaj en del bolgarske armade oblega Drinopolj in upati je, da trdnjava prav kmalu pada v bolgarske roke, večji del bolgarske armade pa po smagi pri Lile Burgas prodira proti Čataldči, kjer se zbirajo Turki, da se še enkrat postavijo pred Carigradom Bolgarom v bran.

Velevlasti se ponujajo vojskujočim se balkanskim državam za posredovanje, da bi se sklenil mir. Toda Slovani, ker so zmagovalci, ne čutijo nobene potrebe, da bi velevlasti pri njih posredovali in se jim dosedaj zahvaljujejo za njih prijaznost. Če kdo, potrebuje samo Turčija posredovanja. Res se že čujejo glasovi, da je Turčija zaprosila velevlasti za posredovanje. Sicer pa velevlasti niti med seboj niso edine, v kakem smislu bi posredovala. Francija je predlagala, naj se vse velevlasti izrečejo, da jih nova ureditev razmer med balkanskimi državami nič ne briga. Avstrija je odklonila ta predlog, ker ima tuji sama velike pokrajine na Balkanu, namreč zemlje avstrijskih jugoslovenskih narodov, in ji zato nove razmere na Balkanu ne morejo biti vseeno.

Odločilna bitka pri Lile-Burgasu.

Turki popolnoma poraženi. V zadnji številki smo že sporočili našim čitateljem med najnovejšimi vestmi, da se je v torek, dne 29. oktobra, začela pri Lile Burgasu, ki je oddaljen od Carigrada približno 140 km, ali samo okrog 30 ur hoda, velika odločilna bitka. Kravni boj je trajal ves torek 29., sredo 30. oktobra in še v noč na 31. oktobra. Naša želja, da Bulgari premagajo Turke v tej bitki, se je uresničila.

Turki so v 70 km dolgi bojni črti od Lile-Burgasa do gorovja Strandža imeli razpostavljeni nad 250.000 mož, Bulgari pa 170.000. Turški armadi je poveljeval Nazim-paša, ker je prejšnji turški vrhovni poveljnik Abdulah-paša radi poraza pri Lozengradu odstavljen ter je postal le polkovni poveljnik. Bulgaram pa je poveljeval znani zmagovalec pri Lozengradu, general Dimitrijev.

Izpočetka se je zdelo, da se Turki pri Lile-Burgasu še ne bodo postavili zmagovitim Bolgarom v bran

in da se bodo tam vršili še-le boji med sprednjimi kolonami, med tem ko se pripravlja glavna turška armada na boj pri Čorlu za tamoznjim velikim rimskim zidom. (Čorlu je turško mesto, ki leži ob cesti, katera vodi iz Lile-Burgasa v Carigrad, in je oddaljeno približno 50 km od Lile Burgasa. V Čorlu se je nahajal glavni stan turškega generalnega štaba.) Toda turško vodstvo si je premislilo in je razpostavilo svojo armado pri Lile-Burgasu v črti proti Črnemu morju. Lega bojišča je bila za Turke ugodna. Bitka se je vrnila na ozemlju, kjer so turški generali poprej že neštetokrat vežbali vojaštvo na manevrih. Vse je bilo ugodno za turško armado, samo eno ne, to je strah pred Bolgari, ki je prešinil turško vojaštvo. Strah se je polačal tudi onih čet, ki so na novo prišle iz Azije. Alaha so klicali vojaki, ko so udeleženci bitke pri Lozengradu pripovedovali o bolgarskih junakih in zmagovalnih bolgarskih armadi. Turki so bili napram Bolgarom v premoči, a kaj je to pomagalo, če pa se je polastil vojakov trepet že tedaj, ko so od daleč videli bolgarske čete. Bulgari so pa vedeli, da se bo pri Lile-Burgasu odločila glavna bitka; njih čete so se podale z zaupanjem na božjo pomoč in z neprimerenim pogonom v ljuti boj na življene in smrt.

Bitko so otvorile že manjše praskje v ponedeljek, dne 28. oktobra na desnem krilu bolgarske armade pri Lile-Burgasu. V torek zjutraj pa so začeli Bolgari na vsej črti na vso moč prodirati. Posebno silno so se vrgli Bulgari na turške čete pri Bunar-Hisaru.

Toda Turki so dobili na drugem krilu močna ojačanja in so skušali iz Saraja in Vize Bolgare obiti in jih vreči nazaj. Prišli so pri tem svojem prodirjanju precej daleč naprej. Že se jim je posrečilo, potisniti bolgarsko prednje krilo čez Karagac in Bunar-Hisar nazaj, ko je v torek zjutraj napadla Turke nova bolgarska kolona iz Skoplja (pri Lozengradu) in Hadži Faklij. Ojačeni Bulgari so izvršili na turško kolono nepričakovani, naravnost strahovit protinapad. S tem presenetljivim protinapadom in brezprimerno ostrim naskokom so vrgli Bulgari Turke, kateri so tudi dobili nove rezerve, na kup, in začeli se je dolg in strahovit boj. V tamoznjih gozdovih so bili tako hudi spopadi, da je zavladala med turškim vojaštvom popolna zmešjava. Vojaki so postali pravcata gruča brez vsega reda, brez poveljnika; zmešani so bili konjeniki med pešce in artiljerijo, moštvo drug drugega ni razumelo. In končno se je ta obupana vojaška mešanica pred groznimi bolgarskimi udarci začela umikati v divjem begu.

Istočasno so začeli prodirati Bulgari iz Baba Eski in Jenikeja proti turškim četam pri Lile-Burgasu ter so vrgli Turke iz njihovih utrjenih postojank pri Telom dere, Ajvale in Ergeni nazaj do Lile-Burgasa. Bolgarska pehota je zavzela Lile-Burgas z bajonetnim naskokom. Celi polki bolgarske armade so prodirali proti turškim postojankam. V najhujšem boju so klicali proti turškim četam: „Na nož!“ Bulgari so drvili vedno naprej in naprej. Ni bilo sile, ki bi bila zadržala pritisk teh junakov. Z nepremagljivo silo so napadle bolgarske čete sovražnika in ga vrgle z njegovih močno utrjenih postojank. Častniki niso več mogli začrtevati in brzdati vojakov, polki in bataljoni so drvili naprej z bajonetom od ene turške utrdbe do druge. Vkljub velikemu drvenju je bila disciplina med vojaštvom vzorna. Bulgari so zavzemali turške postojanke drugo za drugo z bajonetnimi napadi, ne da bi jih podpirala artiljerija.

Nastop bolgarskih čet je bil izboren in je brez primere v vojaški zgodbini. Bolgarska pehota je svoj bojni klic: „Na nož!“ izvajala dejansko. Kakih 400 korakov od sovražnika oddaljeni so se dvigali celi polki ter so se z bajonetom v rokah, z nevzdržnim naskokom vrgli na sovražnika. Častniki niso mogli zadržati moštva, tako je vleklo domovinsko navdušenje bolgarske čete v boj s Turkom iz oči v oči.

Vsak vojak je tekmoval s tovaršem, da bi poklal čim več sovražnikov. Bojni klic: „Na nož!“ je donel po bojišču. Nek polk, ki je stal v rezervi pripravljen za boj, se je na klic nekega podčastnika vzdignil in zakadil kot en mož proti sovražniku. Častniki so klicali: Stoj, na tla, pa pa ni vse nič pomagalo; vojaki so kar hrumeли proti sovražniku.

Izborno so se tuji izkazali bolgarski častniki, kateri tudi v najhujši bitki in v najbesnejšem bojnem metežu niso izgubili glave, niti niso preveč brzali, ali po starem nauku kake vojaške šole, zavirali boj-

ne navdušenosti, temveč so jo naravnali v pravo smer, to je v pogubo turških bojnih vrst.

Boji, ki so se vršili v poneideljek in torek, še niso prinesli odločitve. V sredo opoldne se je posrečilo Bolgarom, prodreti skozi turško središče, na kar se je začelo turško levo krilo umikati proti Čorlu. Bulgari so začeli takoj zasledovati Turke ter so jim tudi ponoči sledili tik za petami. Turki so začeli divje bežati; tako se je zgodilo, da je bilo naenkrat turško levo krilo razbito. Obenem so Bulgari od severovzhoda proti Bunar-Hisarju obkobili turško levo krilo. V četrtek ob jutranjem svitu se je začel odločilen naskok na to krilo. Turške čete, ki jih je še od prejnjih bitk navdajal strah pred Bolgari, se niso mnogo zoperstavljale bolgarskemu napadu; začele so se umikati. Turki se niso umaknili proti Saraju, kakor so prvotno nameravali, ampak so bežali v divjem begu preko Kengare in Topicikja proti Čorlu. Za njimi pa so drli Bolgari s tako naglico, da ni mnogo manjkal, da bi bili bežeče čete, še prejno so dospele za utrjene postojanke pri Čataldči, obkolini in zajeli. Bulgari so sijajno zmagali na celi črti, i zvojevali s odločilno bitko. Turška vojaška sila je uničena.

Turki so zmetali na begu od sebe orožje, strelijo, živež, pustili topove, živino in vse vojne potrebsčine, katere so prišle vse Bolgarom v roke. Turki so imeli grozne izgube: Padlo je okoli 40 tisoč mrtvih in ranjenih.

Kako se je godilo Turkom v odločilni bitki.

Poročevalec angleškega lista „Daily Chronicle“ se je udeležil odločilne bitke pri Lile-Burgasu, in sicer je bil navzoč pri turški armadi. On piše o poteku te bitke med drugim sledеče:

„Noč od torka na sredo je bila grozno mrzla. Turško levo krilo je poleg mraza trpel v tej noči tudi silni glad. V sredo, dne 30. oktobra, se je osredotičila glavna moč bolgarske armade proti levemu turškemu krilu, posebno proti njegovemu osrediju. Turška artiljerija je na ogenj iz bolgarskih topov le slabodogovarjal, ker ji je manjkal streljiva. Turki so se moralni umikati večno dalje in dalje. V prvih poldanskih urah se je moral prvi kor, ki je stal severo-vzhodno od Lile-Burgasa, umakniti proti vzhodu. Drugi polk pri Bunar-Hisarju je prosil ojačanj in streljiva. Polkovni poveljnik Abdulah-paša ni mogel ustreči prošnji. Proti večeru je paša že z gotovostjo slušil bližajoči se poraz. Pozno zvečer je zapovedal divizijski, ki je tvorila glavno oporo desnega krila, naj se za vsako ceno drži, a dobil je odgovor, da je to nemogoče. Ob 10. uri zvečer je dobil poročilo, da je turška bojna črta na skrajnem levem krilu predrt. Ko je došlo to poročilo, je bil Abdulah-paša v Sakičkuju in je grizel kos starega kruha, ki mu je bil še prva hrana tega dne. Vojaki so se začeli samovoljno umikati. Vsled gladu se ne moremo več vojskovati, tako so pričali. Abdulah-paša je skušal, jih s konjenico zadrževati, a tudi ta se jim je pričrnila. Tedaj je dal Abdulah-paša, ko je spoznal brezupni položaj levega krila, povelje za umikanje. On sam je jezdil z dvema spremjevalcema brez plašča in pokrivala, prepustivši svoj štab lastni usodi, v Karisiran, ki je oddaljen 16 km jugovzhodno od dosedanja njegovega glavnega taborišča. Upal je, da bo zadržal vsaj umikanje turškega središča. A takoj se je zaznalo, da se je on odstranil, in to je vplivalo na četrti načravnost usodepolno.“

V četrtek ob 3. uri zjutraj je zvečelo levo krilo, da se je Abdulah-paša odstranil. Nek vojak je sprožil svojo puško in je zaklical: Bulgari pridejo! Turški čet se je polastil strah in vse je začelo divje bežati.

Dve uri po solnčnem vzhodu so Bulgari zvedeli, kaj se je dogodilo v nasprotnem taboru in so začeli bežeče Turke zasledovati. Turško umikanje se je spremenilo v divji beg. Sakičkuju so Bulgari zasedli, ne da bi se za obrambo istega oddal le en sam strel.

Po bitki pri Lile-Burgasu. -- Na potu proti Carigradu.

Bulgarske čete so zasedle mesto Dimotočka, ki leži ob železnici Solun-Carigrad južno od Drinopolja. Po kratkem boju dne 31. oktobra so prepustile turške čete mesto Bolgarom. Nadalje so zavzeli Bol-

gari tudi mesto Rodosto ob Marmarskem morju. Turki so mesto prostovoljno, brez boja zapustili.

Vzorno sodelovanje bolgarskih voditeljev-častnikov z junaštvom moštva prinaša Bolgarom dan za dnevom nove uspehe. Turki so poizkušali severno od Saraja in pri Čorlu se na novo ustaviti sovražniku, da bi tako branili svoje umikanje, pa se jim je ta poizkus popolnoma izjalobil. Istotako je bil brezuspešen tudi vpad turških čet vzhodno od Vize; Turki so izkrcali 20.000 vojakov pod poveljstvom Šekel-paše, ki bi naj prijet Bolgare za hrbotom. Toda Bolgari so ga prehiteli ter pobili njegovo četo.

Zasledovanje bežečih Turkov se vrši z največjo odločnostjo; namen Bolgarov je, da bi čim večji del turške armade odrezali od utrjene črte Čataldča.

Pa počitka si Bolgar ne privošči, dokler ne pride v Carigrad. Še te dni odrinejo bolgarski voji proti Carigradu. Čataldča se vkljub vsem svojim utrbam ne bo mogla dolgo ustavljati bolgarskim topovom.

Obleganje Drinopolja.

Tako po zmagi pri Lozengradu (Kirkilise) so začeli Bolgari oblegati Drinopolje. Oblegovalni armada poveljuje general Ivanov. Turki imajo v Drinopolju baje 50.000 mož broječo posadko, ki skuša s posameznimi izpadmi iz mesta pobiti bolgarske oblegovalne čete; pa odbiti se vselej Turki vrnejo, kolikor jih ne obleži mrtvih ali ranjenih zunaj mesta. Bolgari imajo zasedene večinoma vse važnejše postojanke izven trdnjave. Mesto samo je na severu, zahodu in vzhodu zavarovan z močnimi utribami, ki so napravljene iz betona. Bolgari so na višjih hribih, ki so jih zavzeli, razpostavili močne oblegovalne topove. Po noči od torka na sredo dne 30. oktobra so začeli, kakor smo že poročali, obstreljevati mesto. To obstreljevanje je trajalo v sredo do 10. ure dopoldne. Ob 11. uri se je obstreljevanje zopet nadaljevalo. Uspeh bolgarskega obstreljevanja je bil zelo velik, odgovor iz turških topov pa slab. Dan za dnevom bruhajo bolgarski topovi na utrdbi in mesto usodepolni ogenj. Mesto že na več krajih gori.

Zelo krvav boj za Drinopolje se je vršil dne 30. oktobra pri mostu čez reko Marico. Že od prejšnjega večera naprej so posiljali Turki iz mesta vedno nove čete proti Bolgarom. Turki so se borili z nenavadno trdrovratnostjo. Ta boj je bil najbolj krvav, kar jih je bilo pred Drinopoljem v tej vojski. Po celodnevnem boju so bili Turki vrženi nazaj za mestne utrdbi.

Vsekakor se Drinopolje ne bo moglo dolgo držati, ker je od vseh strani odrezano. Bolgari dobijo, kakor je posneti iz novejših poročil, iz zapadnega bojišča pomoč! 40.000 srbskih vojakov je namreč že odšlo na vzhod, da ojačajo bolgarsko oblegovalno armado pred Drinopoljem. Del pred Drinopoljem stoeče bolgarske armade pa bo održil proti Carigradu, da ojači armado, ki hoče zavzeti Carigrad. Pomnožena oblegovalna armada, pred Drinopoljem bo pospešila napad na mesto, da se isto čim preje uda.

Padece Drinopolja bo največje politične in vojaške važnosti, ker bo dokazal, da tudi utrdbi Čataldče ne morejo rešiti Carigrada, in ker bo bolgarska armada s pomnoženimi močmi mogla udariti na Carigrad.

Zemljevid zadnjega bolgarsko-turškega bojišča.

so se Turki seveda na vse moči tradili, da bi Čataldča še bolj utrdili. Pa ne bo nič pomagalo. Bolgarskim topovom bodo se te utrbe ravno takoj malo ustavljal, kakor bolgarskim bajonetom turški vojaki.

Navdušenje nad zmago pri Lozengradu.

Poročilo o zavzetju velike trdnjave Lozengrad (Kirkilise), je vzbudilo v bolgarski prestolnici Sofiji, kakor tudi po vseh drugih mestih, po tragi in vaseh Bolgarije nepopisno navdušenost. In pred poslopjem vojnega ministrstva čulo je mnogobrojno ljudstvo iz ust samega vojnega ministra Nikiforona besede, katere je, ganjen od radosti, z visokim glasom spregovoril: "Lozengrad je padnall!" Nato je iz tisoč grl zadonelo vojaško in nardo: "Hura!", "Da živeje!" Klicanje več kot deset minut kar ni moglo prenehati. Potem se je podala vsa ta množica, z mestnim poveljnikom na čelu, pred srbsko, grško in rusko poslananstvo, da napravi predstaviteljem združenih držav Srbije in Grške burne ovacije. (Črnogora tu nima poslanštva.)

Pred srbskim poslanstvom je bilo vse tako gašeno, da niti bolgarski govornik, niti srbski konzul ni mogel govoriti v zvezanih stavkih, ampak samo v kratkih zdihljajih, kakor na primer otroci izrazujejo svoje najgloblje občutke. A starji grški poslanik se je radostno vzbujenosti jokal pred vsočero množico, katera ga je vzdignila na roke. Burnih kljucov "živo!" pred srbskim poslanstvom in "žito!" pred grškim ni hotelo biti ne konca ne kraja. — Pred russkim poslanstvom je vladala tudi navdušenost, katera je pa vskipoča do vrhunca pred oficirskim klubom. Ono malo število častnikov, ki jih je še ostalo v Zofiji, je nosila mladična na rokah o-

koli med zbrano množico. Človeku so storili milo, a ko gleda take svečanostne prizore! In kdor jih ni videl, ta ne ve, kaj je prava, iskrena in mogočna narodna navdušenost!

Predstavite si, da se je vse to vršilo v večerni temi, pri krasni etektrični razsvetljavi, ob zvonjenju ubranih zvonov iz vseh cerkva. Narod poje navdušeno: "Šumi, Maria, okrivavena", a si je v svesti, da zdaj ni toliko okrvavljena s krvi kriščanskega raja, kolikor s krivo trinoga, ki je prelival po nedolžnem kri svojih podložnikov celo stoletja in stoletja. Zdaj je nastopil čas maševanja.

Balkanski lev, ki je bil dolga leta v okovih, je skočil sedaj iz svojega ležišča, stresel je glavo, grive mu stope po konci, rjuje silno in zahteva račun od Turka: "Zakaj si kljal žene in otroke?" mu kliče. "Zakaj si srebaři kri, kakor pijavka, iz žil kriščanske raje?" A mesto odgovorja se je spustil Turek v beg... Ampak tudi to ga ne bo rešilo. Bolgari in ž njimi združeni Srbi, Črnogorci in Grki ga bodo gonili od kraja do kraja, dokler ga ne bodo prijeli ter ž njim krvavo obračunalni — enkrat za vselej!

Zmagujoče prodiranje Grkov.

Proti Solunu in Bitolju.

Po zavzetju Verije, o kateri smo že v začnji številki poročali, je krenil en del grške armade, močan 4 divizije, proti Solunu; drugi del pa se je obrnil proti Bitolju (Monastir). Grkom se je posrečilo, pretrgati

Vse za domovino!

O razmerah v vojnem času poročajo iz Sofije: Prav mladi dijaki so prevzeli policijsko službo v Sofiji, in kako resno in vestno jo opravljajo. Policijski pa se bore za domovino na bojiščih. Gospe, ki razumejo dobro peči kruh, delajo v vojaških pekarnah in si privoščijo komaj par ur na dan počitka. V celi državi nič več ne pečejo belega kruha, belo moko mešajo v enakih delih z rženo. Otroci nosijo pečeni kruh v skladišča. Po 500 hlebov nalagajo nato na vozove, vprežene v volmi. 1000 volov v vozni so samo iz okolice Sofije dali kmetje na razpolago. V dolgih vrstah se pomikajo vozovi z živežem proti meji. Vozniki jih preko gorskih cest spremljajo peš, ko se pa bliža noč, začne voznik ob cesti ogenj, nakrmni svojo žival in se za par ur vleže, zaviti v ovčji kožuh, na zemljo k počitku. Komaj se zdani, že vozi dalje, da pride v bližino čet. Te neprekrajene kolone so doseči zaduščale za preskrbovanje armade z živežem. Po gorskih cestah pa srečuješ tudi stare žene in može, ki hite dalje in dalje, da dosežejo bojno črto. Za svojci hite, da jim nosijo jedi in denar. S ponosom ti kažejo, kaj imajo v vrečah na svojih starilih ramenih: hlebe kruha, jabolka, češljje, slanino. Denar imajo skrit v usnjatih torbicah na prsih. Nek vojni pozivovalec je srečal na gorski cesti četo 160 starih kmetov, ki so vsi imeli isti cilj: k sinovom na bojišču prinesi darove mater. Neki starec je dejal ponosno: "Moj sin se bori pri Palanki. V par dneh bom pri njem. Kako se bo veselil sinko, ko bo dobil kruh, ki ga je pekla njegova mati." Bog usliši starca, da dobi sina živega. Zlato ljudstvo je to!

* * *

V zadnji št vilki našega lista smo prinesli splošni zemljevid vseh štirih balkanskih bojišč. Izmed teh bojišč je v ospredju vseobčnega zanimanja bolgarsko-turško bojišče, na katerem so Bolgari izvojevali tako sijajne zmage, da je nad njimi zastelo vse, celo nemški neprijatelji. Da bodo naši bralec lažje zasledovali zadnje dogodke na tem bojišču, smo jim za današnjo številko oskrbeli poseben zemljevid za pokrajino med Lile-Burgasom in Carigradom. Na levih strani zemljevida je zaznamovan Lile-Burgas, kjer je v oni veliki tri-dnevni bitki bilo postavljeno bolgarsko desno krilo, zgoraj pa Bunar-Hisar, je stalo levo krilo. Od Saraja, ki leži ob cesti, katera pelje iz Rodosta ob Marmara morja preko mesti Čorlu in Saraj do Midije ob Činem morju, so Turki preko Vize prodrali proti bolgarskemu leemu krilu, pa so bili vrženi nazaj ter so kakor tudi izpred Lile-Burgasa na vse kriplje bežali proti Čataldči. Z bežecimi četami je bežal tudi turški generalni štab, ki je svoj sedež prenesel iz Čorlu v Chadem Köi za Čataldčo. Čataldča je torej zadnje turško upanje. Čataldča se imenuje predvsem kraj in potem za tem krajem cela vrsta utrdb, ki segajo od Marmara-morja do Črnega morja. Na naši karti so te utrbe začakovane s črto, sestavljeni iz zvezd. Te utrbe so že tudi imelo svojo vlogo v rusko-turškem boju leta 1877–78. Ko so Turki z Rusi sklenili mir, so začeli čataldske utrbe popravljati, pa jim je, kakor je že v Turčiji navada, zmanjšalo denarja. V zadnjih dneh

železniško zvezo med Solunom in Bitoljem. Glavna grška armada je še pred pašcem Verije pobila Turke pri Nabalköju, kjer je padlo 1200 Turkov. Pri Janici (Jenidže) je glavna armada pod poveljstvom prestononaslednika Konstantina dosegla lepo zmago nad Turki. Po hudi bitki so vzeli Grki Turkom 14 topov. Turška armada je štela 25.000 mož ter je bila v utrjenih postojankah. Grki so turške čete premagali ter jih razkropili. Uplenili so poleg topov tudi mnogo streličja in so dosti vojakov vjeli. Cela turška kompanija je kar izročila orožje.

Predstraže grške armade so dospele tik pred Solun. Drugi del grške armade, ki koraka proti Bitolju, se je na svojem maršu zapletel v krvavi boj s Turki. Turki so nenadoma napadli Grke, Grki pa so vrgli Turke nazaj. Turki so imeli baje 1200 mrtvih. Grkom je sedaj pot v Bitolj prost.

Trdnjava Preveza padla.

Grški general Sapunsakiz, ki poveljuje četam, ki so prodirale proti Prevezi, brzojavlja dne 4. nov.: Naše čete so s kopnega napadle Prevezo. Vnel se je krvav boj, ki je trajal od 7. ure zjutraj do 5. ure po poldne. Ravno smo hoteli naskočiti mesto, ko so poslali iz mesta tuje konzule kot parlamentarje (posredovalec). Mesto se je predalo pod častnimi pogoji. Pohkali smo nato grško vojno brodovje v pristanišče, ki je vzelo vse turško garnizijo na krov in jo prepeljalo v trdnjavo Santa Maura na otoku Levkasu. Bilo je to nad 500 turških vojakov in častnikov.

Mesto Preveza se nahaja na obali Jonskega morja, na južnem koncu epirske Turčije, pred mor-

skim izlivom Arta. Trdnjava Preveza je čuvala ozki izliv iz Arte v Jonsko morje. Preveza je glavno mesto turškega vilajeta Janina in šteje nekaj nač 8000 prebivalcev. Prebivalci so večinoma Grki in Albanci.

Grki na morju.

Tudi na morju so Grki proti Turkom že dosegli lepe uspehe. Grška vojna mornarica je zasedla otoka Taksos, Imbro, Strat in Samotrake v Egejskem morju. S tem je onemogočeno vsako turško pošiljanje vojaštva iz Male Azije po morju. Međ tem se je tudi proslavila neka grška torpedovka. O njem činu se poroča iz Aten sledi: Grška torpedovka št. 11 je prodrla v pristanišče pri Solunu ter uspešno napadla s torpedi turško oklopno „Feth-i-bulent“. Torpedovka je namreč priplula ponoči pod poveljstvom kapitana Votsisa v solunsko pristanišče ter se neopazeno približala turški oklopnemu križarki. Torpedovka je izstrelila proti oklopni torpedi, ki je zadel ladjo v dolžini ter napravil strahovito luknjo. Čez malo časa se je ladja pogrenila. Uttonil je tudi velik del posadke. Nato se je torpedovka nemoteno vrnila v Katerino.

Srbko-turško bojišče.

Prizren, nekdanja prestolnica srbskih kraljev, v srbskih rokah.

Boj za Prizren je trajal 4 dni. Pred mestom je stalo 8 bataljonov turških vojakov in 5000 Albancev, ki so se vojskovali z vso srditostjo. Srbom je poveljeval general Janković. Ko je srbska armada po čurnem vročem boju zavzela vas Dolnjih pred Prizrenom, se je v četrtek, dne 31. oktobra, turška posadka v Prizrenu udala. Nato je korakala srbska armada slovesno v Prizren, kjer je bila z navdušenjem sprejeta. Mesto Prizren leži severno-zaščitno od Skoplja, ima nač 50.000 prebivalcev ter lepo razvito industrijo in je vsled tega bogato. V mestu je ena katoliška in dve pravoslavni cerkvi in 24 mošeje; tudi avstrijski konzulat je v tem mestu.

Srbi marširajo proti jugu.

Turška zahodna armada, ki ji je poveljeval Zekki-paša, je takorekoč uničena. V dveh velikih kolonah se je po hušem porazu pri Kumanovem umikala pred prodirajočimi Srbi. Te voje so Srbi deloma razpršili, deloma vjeli. Srbi so zajeli Tetovo, vse kraje na Ovčjem polju, tudi Prilep (glej zemljevid v prejšnji številki našega lista) je v srbskih rokah.

Srbska glavna armada je namreč dne 2. t. m. prodrla iz Velesa v mesto Prilep, ki ga je brez boja zavzela. Od tod je do Bitolja, kjer se nahaja baje en del razkopljene Zekki-paševe armade, po popolnoma ravni cesti le še 40 km. Zekki-paša, akio je sploh tukaj, bo prisel zopet v Iepo past, ker se bliža od juga del grške vzhodne armade, ki je že zavzela Sjatište na potu v Bitolj.

Iz Skoplja poročajo, da so srbske čete dne 3. novembra zavzele Hoštivar (Kastovo v Albaniji). Od Turkov deloma razdejanje železniško progo iz Skoplja v Mitrovico so Srbi že zopet popravili. Po tej progri že vozijo redni vlaki. Albanske voditelje Šaban-paša, Hasan-bega in Ali-drago so prepeljali v Belgrad kot vojne vjetnike. Vsega skupaj so vzeli Srbi Turkom 135 topov.

Prilep. -- Kraljevič Marko.

Prilep, katerega je zavzela srbska armada, je rojstni kraj velikega srbskega junaka, katerega ime slavijo jugoslovanske narodne pesmi skozi 5 stoletje — ime, ki je tudi nam Slovencem dobro znano — kraljevič Marko. Se ene sanje se morajo uresničiti Srbom, ali kakor se je izrazil minister Pašič: „Priti do morma, da bomo mogli dihati!“

Slovesni vhod srbskega kralja Petra v Skoplje.

V nedeljo, dne 3. novembra popoldne je bil svečani vhod kralja Petra v Skoplje, nekdanjo prestolnico srbskega carja Dušana. Sprejem je bil veličasten. Na postaji sta pričakovala kralja, prestolonaslednik in kraljevič Jurij, potem general Putnik, vrhovno poveljništvo, zastopniki občine, mestna uprava, vse inozemski konzuli v svečanostni uniformi, po trije najstarejši srbski in bolgarski duhovniki, potem ogromna množica prebivalstva vseh veroizpovedanj in narodnosti. Celo mesto je okrašeno s srbskimi zastavami.

Kralj bi bil moral dospeti točno ob 3. uri. Vreme je bilo pred prihodom deževno, toda ko je čospel vlak, je posijoal solnce.

Ob prihodu vlaka je zasvirala godba kraljevsko himno. Kralj je počasi izstopil iz voza, za njim pa kraljevna Jelena, skromno oblečena kot bolniška strežnica, za njo kraljevič Pavel, ministrski predsednik Pašič, ministra Andra Nikolič, Ljube Jovanovič in vse dvorno spremstvo. Kralj je poujabil prestolonaslednika in kraljeviča Gjorgija ter sprejel raport poveljnika in obšel častno čelo.

Mestni upravitelj Gavrilovič je predstavil kralju predstavitelja srbske cerkvene občine, hadži Rističa, ki je v imenu osvobojenega Skoplja voščil kralju srečen prihod in mu ponudil kruha in soli.

Kralj je izjavil svoje veselje, da je vstopil v stare srbsko prestolnico, izrekel je svojo nadto, da v mestu zavlada red, in pozival prebivalstvo, da se povrne k rednim opravkom.

V imenu turškega prebivalstva je pozdravil kralja Rešad beg, predsednik občine, ki je končal svoj govor z besedami: Turki so s sabljoi dobili Skoplje in so ga izgubili tudi s sabljoi.

Kralj se je zahvalil in rekel, da bo turško pre-

bivalstvo živelo svobodno in se razvijalo pod njegovo upravo kakor srbsko.

Ves ta čas se je pozdravljala kraljevina z navzočimi, ki so bili vsi navdušeni vsled njene skromnosti in požrtvovalnega delovanja v blagor ranjencem.

Ob burnih klicih: „Živio kralj Peter, živio kralj osvoboditelj“, se je odpeljal kralj s kraljeviči in spremstvom po ulicah, nabito polnih občinstva, do cerkve sv. Spasa, kjer ga je sprejel srbski metropolit Vincentij, in bolgarski Neofit, ki je izrekel željo, da bi zaveznike vojske nadaljevale osvobojevanje kristjanov.

V staro srbsko cerkev se je nato vršila zahvalnica, na kar se je kralj, povsod burno pozdravljen, odpeljal v svoje stanovanje.

Po vsem mestu je prebivalstvo kar najprije nejše pozdravljalo srbsko vojaštvo, ki se je nastanilo v vojašnicah.

Po sprejemu je valovila po ulicah velikanska množica občinstva, katerega je bilo gotovo do 100.000. Tako je torej po 500 letih Skoplje zopet srbsko.

Srbski uspehi in nadaljni nameni.

Zemlja, severno od črte Strumica, Demir Kapu, Prilep, Kruševco, Hoštivar, Prizren, Peč je v srbskih rokah, in sicer, kakor se poroča, v njihovi mirni ppesi. Tretja srbska armada pod poveljstvom generala Jankovića prodira skozi Albanijo proti Draču (Durazzo) ob Jadranškem morju. Ž njim se bo po zavzetju Skadra združil general Živković. Večji del druge srbske armade pod generalom Stepanovićem je odšel pri Drinopolju na pomoč bolgarski oblegovalni armadi. Drugi del te armade prodira proti Bitolju (Monastir), ki se ne more ustavljati. Prva armada pod poveljstvom prestolonaslednika se pa nahaja na poti proti Solunu, odnosno deloma proti Bitolju.

Od Soluna je oddaljena srbska pehota kakih 50 km, srbska konjenica pa le še kakih 30 km. Ker prodirajo od zahoda proti Solunu Grki in od severa poleg Srbov tudi Bolgari, ki so z mogočno svojo kolono že tudi blizu, si bodo zavezniki v Solunu podali svoje zmagošlavne roke. Morda se bodo še ostanki nekdajne turške zahodne armade postavili zmagovalcem v bran pred obzidjem Soluna, pa pota jim ne bodo mogli zastaviti. Solun, glavno mesto zahodne Turčije, bo kmalu v rokah balkanskih zaveznikov.

Črnogorsko-turško bojišče.

Boj za Skader.

Na jugu so Črnogorci že v posesti vseh važnih postojank pred Škadrom ter neprestano obstrelijo goro Tarabos in Škadske utrdbe, v katerih se Turki in posebno Albanci, branijo kot besni. Danilova armada je naletela na ljt odpor pred Škadrom. Pri Vraki, na vzhodno-severni strani mesta, je nastala bitka, v kateri je bilo mnogo mrtvih in ranjenih na obeh straneh. Mesto Škader že na več krajih gori. Prebivalstvo se zateka v cerkve. Mesto je od vseh strani obkoljeno, združile so se predstraže Danilove in Martinovićeve armade. Vendar se vkljub temu Turki nočejo udati. Turški poveljnik je na poziv Črnogorčev, naj se uda, odgovoril, da dokler bo še le en vojak pri topovih, on Škadra ne preda. General Živković, kateri je s svojo brigado zavzel mesto Peč (Ipek) v Novem Pazarju, maršira s svojimi četami črnogorskimi četami pred Škadrom na pomoč.

Drugotni črnogorski uspehi.

Črnogorska Vukotičeva armada je zavzela dne 4. novembra mesto Djakov, ki leži vzhodno od Podgorice v severnem delu Albanije. Od tam korakajo Črnogorci v Prizren, kjer se nameravajo združiti s Srbi.

Nadalje se tuji poroča, da desno krilo generala Martinoviča stoji že 10 km pred Lešom (Alesija) ob Jadranškem morju.

Kralj Nikita obišče ranjence.

Junaške črnogorske materje. Dne 28. oktobra je črnogorski kralj Nikita v Rjeki, kjer je napravljena začasna bolnišnica, obiskal ranjence (Rjeka je sedaj glavni stan kralja Nikite. Mesto se nahaja v Črni gori vzhodno od Cetinja ob cesti, ki vodi v obmejno črnogorsko trdnjavno Podgorico). Kralj je pri vsaki postelji obstal in povpraševal ranjence o njih stanju.

Pred neko bolniško posteljo je stala stara Črnogorka, ki je držala v desnici voščeno svečo. Na paraž je ležala pred njo mrtvo truplo nekoga vojaka. Kralj je stopil bližje, se prekrižal, poljubil križ, ki je bil na prsih vojaka, poljubil tudi mrtvega Črnogorce na čelo ter je vprašal ženo, ali je mrljč njen sin. Žena je pritrdirila in pripovedovala, kako je bil njen sin pri nekem nočnem naskoku na Tarabos težko ranjen. Tudi njen mož in 2 druga sinova sta tam padla, vse pod eno zastavo, oče kot zastavonoš: ko je on padael, je vzel starejši sin zastavo iz rok mrtvemu očetu, in ko je tudi njega dohitela smrt, nadomestil ga je mlajši brat, ki pa se je malo pozneje, zadet od turške kroglice, zgrudil mrtve na tla. Dva dni pozneje so še tudi najmlajšega brata prenesli ranjenega v bolnišnico.

Star ženica se je tolazila: „Sedaj nimam razum Boga, mojega kralja in slave, ki so mi jo zapustili mož in sinovi, nikogar več na svetu!“ Navzoči so bili globoko ganjeni; tudi v očeh kralja so se zalesketale solze. Ko je stara ženica videla, da je kralj ganjen, rekla je: „Le nam, tvojim otrokom in podložnim je čovoljeno, v največji nesreči s solzami iskat Tolazbe. Ko pa vidimo tebe, ki si naš deželni oče in najvišji vojskodvodja, ne izgubimo poguma in upanja.“ — „Prav i-

maš, moja vrla, stara Črnogorka“, je odgovoril kralj, „moj sin Danilo bo odslej do tvojega groba skrbel za te, kot bi bil op tvoj edini sin.“

V istem hipu so prinesli v dvorano novega ravnjenca. Na posteljah ležeči vojaki so se s spoštovanjem dvignili ter mu zaklicali: „Sretna ti rana!“ Nihče ga ni vprašal, kako se počuti in kaj ga boli, a tudi on ni tožil, dasi so se mu na obrazu poznale največje bolezni. Kralj je pristopil k njemu ter ga poljubil na čelo. Pred vrhodom v bolnišnico je srečal kralj neko staro ženico iz črnogorskega plemena Čeče v Katunski nahiji, ki je že dolgo veljala za zibelko najboljših junakov. Uboga stara ženica je izgubila 4 sinove. Vprašala pa je le, so se li njeni sinovi vedli v vojni kakor junaki, tako, kakor se to spodobi za junake.

Dan slave.

Sin pokojnega črnogorskega generala Božoviča, poročnik Božovič, je vodil naskok na peko turško poštojanko. Začkal je svojim vojakom: „Naprej, to je dan slave za Črnogoro!“ v tem hipu je priletela krogla, ki je zadela nesrečnega poročnika v glavo, da je postal na mestu mrtev. Pokojnik je bil najboljši prijatelj najmlajšega sina kralja Nikole, princa Petra, ki je poljubil mrtvega prijatelja in postal iheč dolgo poleg njega.

Zverinsko početje Turkov.

Iz Kujsten dila se poroča, da turški vojaki, ki jih preganja druga armada (srbske in bolgarske divizije), po vseh vaseh, skozi katere beže, koljijo ljudi kakor živino ter pdkončujejo cele družine z ženami in otroci. V vseh Trahatovište in Vuke so našli 147 mrtvih in še mnogo več ranjenih.

Med begom po bitki pri Kirki i so se hoteli besni Turki maščevati nad kristjani s tem, da so krščanske vojake 15 turškega polka zaprli v vasi Ustroj v neko hišo; tam so trpinčili vojake na nečloveški način; iztikali so jim oči, rezali nosove, parali trebuhe, nato pa so hišo začgali. Bolgarskega popa, ki je stanoval v tej vasi, so prijeli, mu z bajonetni iztaknili oči, odrezali bradč in nos ter so ga ubili. V vasi Bižine pri Bunar Hisarju so zidnjani Turki polovili 24 krščanskih dekle in so jih potem, ko so jih po živinskem onečastili, privezali na meter dolge vrvi in konjem in so jih tako vlačili po cesti. Krik teh nesrečnic se je razlegel daleč na okoli. Trpinčili so jih tako dolgo, dokler niso te mlade mučenice izdahnile.

Ko so bili Turki pri Lile-Burgasu premagani in so morali bežati pred zmagujočimi Bolgari, so požgali na begu mnogo krščanskih vasi, prebivalce pa so, ker jih niso mogli vzeti seboj, pomorili. Ta kaša usoda je zadela n. pr. vas Aivali pri Lile-Burgasu. Nad 100 hiš je zgorelo in turški divjaki so pomorili vse prebivalce do zadnjega. 10 krščanskih mater so obesili na drevesa ob cesti, njih dlonjencem pa so porezali jezike in jih obesili materam na noge. Ta grozodejstva kličajo do neba za maščevanje.

Tako ravnajo divjaški Turki povsod. Ko so bežali po bitki pri Kumano vem proti jugu, so začgali med potom toliko vasi, da je bilo nebo od ognjenje zarje vse krvavo. Ubijali so male otroke, silili matere, da so morale jesti meso ubitih otrok, nato pa tudi matere trpinčili in pobijali.

Divjaški bašibozuki (neka vrsta turške infanterije) so v vasi Vlahija v Makedoniji prerezali vrat 14-letnemu dečku, ki so ga od matere iztrgali. V Serfini so gnali 30 mož v cerkev in cerkev začgali; 26 mož je zgorelo.

Grški general Sapunzaki poroča iz Epira, da Turki v okolici Janine more in požigajo sela. V Janini sami so umorili grškega nadpopa. Turki niti ne priznajo več v svoji slepi mošamedanski strasti vojakom-kristjanom, ki so uvrščeni v turški armadi.

Turška grozodejstva silno delujejo na srbske in bolgarske čete, da preko strašnih ovir hite kakor na perutih, samo, da bi preprečili Turkom klanje nedolžnih ljudi in se maščevali za njih grozodejstva.

Kaj dela Avstrija?

Astro-ogrška vlada je bila doslej med bojem na Balkanu nepristranska in se ni vmesavala niti v prid Slovanom niti v prid Turkom. Ko je Francija te dni predlagala, naj se vse velike države izrečajo, da ne bodo iskale nobenih svojih korist na Balkanu, je Avstrija ta predlog odklonila, ker ima sama velik del svoje zemlje na Balkanu. Obenem je izjavila, da ne uvidi, zakaj bi Srbi prodirali čez Prizren v Albanijo proti Jadranškemu morju, ker v Albaniji ni Srbov in ker Srbi nimajo tam tudi nobenih političnih prijateljev. Kakor se sliši, bi namreč Srbi radi razven srbskega dela Makedonije in Albanije še dobili tudi kos nesrbske Albanije do Jadranškega morja, da bi tako imeli izhod tudi na Jadranško morje. Tlorisni sumi se, da Srbi ne zahtevajo tega tako iz lastnega nagiba, kakor nahruskan od Italijanov, katerim bi Srbi na ta način naredili prost pot na Balkan. Ako je ta sumnja opravičena, potem imamo svojo ljubo zaveznico Italijo za hrbitom kot nasprotnico.

</div

celo Skadrsko jezero z okolico vred, in Grška grške pokrajine. Ne bo pa pripustila Avstrija, da si katera-koli tuja država prisvoji Albanijo in tako zapre Avstriji pot v Sredozemsko morje.

Evropske velike države.

Velike evropske države se nahajajo v dveh zvezah, ena je Avstria-Nemčija-Italija, druga pa Anglija-Francija-Rusija. Ni izključeno, da sedanja vojska razruši tudi te velike zvezze.

Rusija bi rada imela prostot pot za svoje vojne ladje iz Črnega morja v Sredozemsko morje, ta pot pelje skozi Dardanele, ob katerih leži Carigrad. Zato je možnost, da še nazadnje tudi Rusija poseže v vojsko ter si osvoji Dardanele. Že se sliši, da se zbirajo ruske ladje v Črnom morju. Anglija pa, ki ima ob Sredozemskem morju svoje pokrajine, ne bi rada videla ruskih ladij v tem morju. Francija ima veliko denarja izposojenega pri Turkih in balkanskih državah, njej sploh sedanja vojska ni nič kaj dobrodošla. Čim prej se konča, tem boljše za-njo.

Italija škili po Albaniji in vsled tega mora stati Avstrija na straži. Prijateljska čustva med Avstrijo in Italijo vsled tega tudi niso najbolj vroča. Nemčija pa si hoče sedaj kakor Francija tudi s celim svetom ostati dobra, zato pa za Avstrijo ni najboljša zavezničica. Razmere se seveda lahko spremenijo, toda sedaj je stališče tako, da ako se zaplete Avstrija v kako vojsko, je najverjetnejše, da z Italijo.

Velevlasti pošiljajo ladje.

Bati se je, da turško prebivalstvo v Carigradu, Solunu, Smirnu in po drugih obmorskih mestih vsled strašnega poraza turškega vojaštva na vseh bojiščih zdrevje ter se vrže na nedolžne kristjane, ki stanujejo po teh krajinah. Da bi preprečile klanje kristjanov, so poslale evropske velevlasti v turško vodovje bojne ladje, ki imajo namen, braniti kristjane, posebno Evropejce. Naša Avstrija je poslala 3 velike kajne ladje, in sicer: „Nađvojvoda Franc Ferdinand“, „Rađetzyk“, „Zrinji“, nadalje brzočrščarko „Admiral Spaun“ in dve torpedovki. To brodovje je že odpeljalo iz Pulje ter ima povelje, križari pred Smirno, ki je mesto v Mali Aziji ob obali Egejskega morja.

V obrambo Avstrijev v Solunu je v ponedeljek priplula v solunsko pristanišče avstrijska ladja „Cesarica in kraljica Marija Terezija“. Ker ladja Taurus, ki leži pred Carigradom v obrambo avstrijskih podanikov, ne zadostuje, je odpeljala v ponedeljek iz Pule križarica „Aspern“ in ima povelje, da se pridruži „Taurusu“.

Tudi druge velevlasti pošiljajo ladje v obrambo svojih podanikov na turškem ozemlju. Le pri Angležih, kateri so mobilizirali vse svoje brodovje, se sumi, da imajo ne samo obrambne, ampak tudi še sebične namere.

Turčija prosi miru.

Ošabna Turčija, ki je zaničevala krščanske balkanske države ter si je pred vojsko prepovedala vsako vmešavanje drugih vlasti, se je spokorila in ponizala. Svoj hrbot, skrivljen pod udarci krščanskega orožja, je pred velevlastmi še bolj skrivila ter jih po svojih zastopnikih milo zaprosila, naj izposlujejo pri balkanskih državah za Turčijo mir ali vsaj več časa trajajoče premirje. Francoska je to turško prošnjo kar naravnost odklonila, druge velevlasti bodo isto storile ali pa na prošnjo sploh ne bodo odgovorile. Mir si tudi želijo balkanske države, pa tak mir, ki se ne bo sklepal ne v Parizu, ne v Londonu in tudi ne v Berolini ali kakem drugem glavnem mestu, temveč v Carigradu, osvojenem in osvojenem po junaškem bolgarskem zmagovalcu in njegovih balkanskih zavezničkih.

Razne novice.

- 10. nedelja: 24. po Binkoštih, Andrej Avel.
- 11. pondeljek: Martin, škof.
- 12. torek: Martin, papež.
- 13. sreda: Stanislav, Kostka.
- 14. četrtek: Jozafat, škof.
- 15. petek: Leopold, vojvoda.
- 16. sobota: Edmund, škof.

Iz reda oo. sv. Vincencija. Prečastiti gospod superior Fr. Javšovec je imenovan za superiorka v Gradcu, prečastiti gospod Fr. Kitak pa za superiora pri sv. Jožefu nad Celjem.

Danica. Slovensko katoliško akademično tehnično društvo „Danica“ je izvolilo na občnem zboru dne 28. oktobra sledeči odbor: predsednik: iur. Franc Maršič; podpredsednik: mdr. Ivan Jersler; tajnik: phil. Franc Koblar; blagajnik: teh. Gabrijel Majcen; I. knjižničar: iur. Franc Mlinar; II. knjižničar: phil. Adolf Ivančič; zapisnikar: ph.

* **Delegacije.** V torek, dne 5. t. m. se je pričelo v Budimpešti zasedanje delegacij. Za predsednika je bil izvoljen grof Merweldt, za podpredsednika pa poslanec Dobernik. Nato so se izvolili razni odseki. V zunanjem odseku je podal zunanjji minister grof Berchtold svoje poročilo posebno glede na vojsko na Balkanu. Novega je le malo povedal, povdarijal je samo, da hoče Avstria čuvati svoje koristi na Balkanu, karko, o tem tudi delegati niso izvedeli. Včeraj je prišel cesar v Budimpešto ter je imel v delegacijah prestolni govor.

* **Osebna dohodnina.** Odkar je Zaleski finančni minister, se iz krogov kmetov in obrtnikov čujejo ne-

prestan tožbe o previšokem odmerjenju osebne dohodnine. Poslanci Slov. kmečke zveze, dr. Korošec, dr. Jankovič, dr. Verstovšek in tovariši so v državnem zboru že v posebnih interpelacijah naznani pri tožbe slovenskega ljudstva in zahtevali odpomoči. Znano je, da veliki bogataši plačujejo primeroma zelo majhen osebno-dohodninski davek. Njih premoženje se ne more kontroliратi, ker imajo denar v bankah, a bankam ni treba pripoznavati dohodnine, karkor to mora kak ubog kmet ali obrtnik. Pravijo, da bi lahko osebna dohodnina nesla v Avstriji 50 milijonov več, ako bi bili bogatini primerno obdačeni. Sedaj pa morajo ubogi trpni plačevati za bogatine.

* **Na razna vprašanja.** Več naših somišljenikov nas povprašuje, zakaj se „Slovenski Gospodar“ ne prodaja v tobačnih trafikah. Vsem tem javimo, da naj zahtevajo v trafikah v naših mestih in na kolodvorih naš list. Upravnštvo bo rađevolje poslalo trafikam naš list na prodaj. Pristaši! Zahtevajte povsod „Slovenskega Gospodarja“!

* „Narodno-obrambni Vestnik“ je priložen današnjem številki „Slovenskega Gospodarja“.

* **Na podlistek.** V tej in prihodnji številki pričašamo v podlistku zanimive črtice o največjem junaku v jugoslovanskih pesmih, kraljeviču Marku. Predmet je že sam na sebi zanimiv, a je vsled sedanjih bitk v krajih, kjer nastopa kraljevič Marko, dvakrat tako zanimiv. Opozorjam pa svoje čitatelje, da bomo potem začeli priobčevati daljšo, izredno zanimivo povest iz starih krščanskih časov. Pridobivajte nam vsled tega obilo novih naročnikov!

* **Zopet napad na Čuvaša.** Dne 31. oktobra zvezčer je 24letni pravnik, imenom Planinščak, streljal v Zagrebu proti oknu banove palače. Čuvaš, ki se je nahajjal baje v sobi, ni bil zadet, ter so opraskale grogle samostoj pod oknom. Planinščak je nato sam sebe ustrelil v sence ter se je zvrnil s krvjo oblit na tla. Ko so ga prenesli v bolnišnico, je umrl.

* Za Slov. Stražo je nabral ob priliku srebrne poroke g. Šim. in Barbare Vezjak na Pragerskem, gospica Marija Kandler iz Spodnje Poljskave K 12-20. Živio!

Mariborski okraj.

m Maribor. V baziliki Matere milosti se bosta ta mesec blagoslavljala zadnja dva oltaria, namreč oltar sv. Frančiška Serafinskega dne 17. novembra, in oltar naše preljube Gospe presv. Srca Jezusovega v majhni kapelici na severni strani dne 24. nov. Vsakokrat se začne blagoslavljanje ob 8. uri, potem bo slovenska pridiga (dr. A. Medved), slovesna sveta maša, nemška pridiga (prevzeti knezoškof) in zahvalna pesem.

m Maribor. Volitve za mestni svet so razpisane. III. volilni razred voli 19. novembra, II. 22. novembra in I. 26. t. m. Vsak razred voli 10 odbornikov. Dosedanji župan dr. Schmiderer se noči več dati voliti. Možu najbrž mrzi zavoženo mestno gospodarstvo. — Nemška mestna „Sparkasa“ je zvišala obrestno mero za posojila od 4% na 5%. Tudi drugi nemški denarni zavodi so zvišali obrestno mero. Kaj neki to pomenu?

m Zg. Sv. Kungota. Za našo cerkev je gospa grofica Festetic kupila dvoje novih slikanih oken ter jih dala upostaviti pri glavnem oltarju. Na praznik Vseh svetnikov smo imeli že priliko, jih občudovati in se jih veseliti. Za to velikodušno darilo smo visokorodni gospod grofici iz srca hvalični vsi dobro misleči farani, kateri spoštujemo sv. vero in ljubimo cerkev.

m Sv. Benedikt v Slov. gor. V ponedeljek, dne 4. novembra, so pogorela gospodarska poslopja gosp. Franca Kaučiča, posestnika v Iljovi, in načelnika tukajšnjega Veteranskoga društva. Ko so ljudje v gozdru grablji listje, so otroci doma v listnjaku zažgali. Rešili so le živino, poslopja z vso krmo in gospodarsko opravo so uničena. Komaj in komaj se je že posrečilo rešiti hišo. Obča sploščani rodbini in posebej še daleč na okrog priljubljenemu načelniku naših veteranov naše odkrito sožalje. Sosedje pomagajte!

m Sv. Lenart v Slov. goricah. Slovenci pozor! Sedaj v začetku novembra je vpisovanje otrok v nemško šolo. Pazite, da se ne boste dali pregovoriti in poslali svoje otroke v nasprotno roke ter jih dali zapisati v nemško mučilnico. Če bi prišel kak šentlenartski „Fünfar“ v francosko šolo, on bi gledal učitelja in učitelj njega. Kaj ne da?! Pa nazadnje bi ostal nemškutar še večji revež kot je bil. V šulferajnski šoli se otroci navadijo nasprotovati vsemu, kar je slovensko. Tuji nastopanje otrok splošno ni bogove kako vzgledno. Poglejte otroke še na slovenske šole, ti se lepo obnašajo po poti domov in tudi po krščanskih navadi pozdravijo. V cerkev pa otroci iz šulferajnske šole tako ne bodo radi hodili, ker je že šola predaleč proč od cerkve. Tisti klopotec pred nemško šolo pojem nemškutarjem njihovo staro željo: Slovenski kmetje bodo plačevali šulferajnsko kobačo, nemčurski „Fünfarji“ pa bodo od veselih popokali. Pomnite, Slovenci: Dokler bo toliko Slovencev v trgu kot sežaj, bodo „Fünfari“ zmirom pred nami trepetali in slovenska zastava bo plapolala nad Št. Lenartom tako kot je 25. avgusta 1912.

m Rače. V ponedeljek, dne 3. t. m. je v Račah pri Franc Plečku nastal ogenj, kateri je v kratkem času uničil celo gospodarsko poslopje. Na pomoč so prihitele raznimi domače požarne brambe, tudi one iz Podlove in Ruše. Hvala vsem!

m Slov. Bistrica. Na dan Vseh svetnikov zvezčer je tukaj grmelo in se bliskalo, da je bilo strah in groza. Med dežjem, ki je kar curkoma lili, je pada

tudi precej gosta toča, ki pa ni napravila nobene škode.

m Slov. Bistrica. V četrtek, dne 31. vinotoka, je po mučni bolezni umrl Janez Verhovšek, župan in načelnik požarne brambe na Gornji Bistrici. Pogreba, ki je bil v soboto popoldne, se je udeležilo veliko ljudi. Rajni se je tudi udeležil vojske pri Kraljevem Gradeu leta 1866 in bil odlikovan s srebrno svetinjo v znak hrabrosti. N. v. m. p.!

m Št. Ilij v Slov. gor. Nase bračno društvo in podružnica Slov. Straže priredita v nedeljo, 10. nov. v Slov. Domu popoldne po večerni cas Slovensko slavnost. Slavnostni govor bo imel g. dr. Hohnjec iz Maribora.

m Slov. Bistrica. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi dne 17. listopada v korist ubogih šolarjem okoliške šole, žaloigro v 5. čedjanji „Mlinar in njegova hč.“. Vse sosedje iskreno vabimo na prireditve. Vsek se naj potrdi tudi dan v Slov. Bistrico, naj bo lepo ali slabovo vreme. Na veselo svidenje.

Ptujski okraj.

p Ptuj. V nedeljo, dne 3. t. m. so imeli pri nas otvoritev Nemškega Doma. Da se je bolj slovensko obhajalo, so skrbeli naši pristni Nemci s tem, da so razobesili frankfurterce. — V petek smo obhajali spomin naših pokojnikov. Rodbina Čeh iz Spuhla pa je ravno ta dan pokopala svojega starejšega sina, oziroma brata, Alojzija Čeha, kateri je bil od hudo roke s samokresom začet v prsa.

p Št. Janž na Dravskem polju. V odgovor na dopis „St. Janž na Dravskem polju“ iz „Štajerca“ z dne 13. oktobra 1912. Kar je „zaupen mož“ v uređništvu „Štajerca“ zanimivega pripovedoval od Št. Janža, je v pravem pomenu besede uređništvo nalagal. Ko bi ga uređništvo „Štajerca“ tako dobro poznalo, kakor ga pozna v župniji vsak človek, napodilo bi ga iz pisarne ravno tako, kakor ga ljudje v Št. Janžu vseposodi napodijo iz hiš, v katerekoli pride. Mi tega „zaupnega moža“ preveč poznamo, zato nam je pod častjo, da bi se ž njim prerekali in odgovarjali njegovim lažnjivostim. Ta „zaupen mož“ je znan sovražnik cerkve in vernega ljudstva, dasiravno pride včasih tudi v cerkev pogledati. Ni pa res, da bi se pri posvetovanju radi zgradbe kanala ljudem kaj prerovalo, ampak se jim je točko za točko po predpisih pravilih družbe „Petovija“ marsikaj stvarno razjasnilo in o načrtu kanala jasno razlagalo. O kakih drugih činih ni bilo govora. Čemu torej v tako rešen in za ljudstvo tako koristipol premet vmešavati „Štajerčjade“? — Zakaj se pri nas Drava ne regulira, že vrabcu po strehah čivkajo. Vsak trezen človek ve, da so se naši poslanci potegovali za regulacijo Drave, a oholi nemško-nacionalni gospodje, prijatelji in krušni očetje „Štajerca“, so preprečili, da se Drava ne regulira, ker sipljejo ves deželni denar le za nemški del dežele. A zdaj se gre za kanalizacijo in ne za regulacijo Drave.

Velika Nedelja. Vsi liberalni listi se zgražajo (1) — seveda po svoje — nad zločinom, ki se je prijetil pretečeni teden v Osluševcih. Pri tem napadajo zopet naše mladeničke zveze, češ, to je sad njihove vzgoje. Tukaj javno pribijemo, da sta bila morilec kakor tudi njegov kolega najljutješa/ pristaša liberalnih misli in bralca liberalnih časopisov. In tem pa konec ter mrf besedi.

p Sredšče. Izjavljam, da nisem jaz pisala dopisa v 43. številki „Slovenskega Gospodarja“ o našem gospodu organistu. — Rezika Podgorec v Šalovcih. — (Potrjujemo. Uređništvo.)

p Sv. Lovrenc v Slov. gor. Slov. kat. izobr. društvo priredi dne 10. nov. po večernicah prostot zabavo z običajnim vsporedom; med drugim se ponavlja igra „Najdena hči“, potem srečolov z mnogobojnimi dobitki.

p Sv. Božiček pri Sredšču: Tukajšnja požarna bramba „Vitan“ bode imela dne 10. t. m. slavnostno blagoslavljanje svoje nove brzalne in spravišča. Vspored: Ob 9. uru predpoldan blagoslovi domači g. župnik brzgalno, potem skupna sv. maša.

Ljutomerski okraj.

l Sv. Križ na Murskem polju. Pretekel nedeljo, dne 3. novembra t. l. smo imeli velezaslužnega organizatorja slovenske mladine, vlč. g. dr. J. Hohne in sestra v svoji sredini. Ustanovil nam je ženski odsek Bralnega društva ali Dekliško zvezo. V lepi pridi pri pozrem sv. opravilu je pozival navzočo mladino, naj v svojem življenu ne storiti ničesar zoper Boga, vse pa za Boga. Svaril jih je tudi pred sedmimi najhujšimi sovražniki deviško-čistega življenga. V popoldanskem govoru v društveni dvorani pa je dokazoval potrebost ženske organizacije ter razpravljal o treh vezeh, ki naj vežejo dekleta v Dekliški zvezi, namreč vez medsebojnega prijateljstva, skupnega izobraževanja in poštene zabave. Zeleti je, da bi njegove besede obrodile najobilnejši sad. Za njim je nastopilo po vrsti 9 domaćih in 7 tudiških deklet z govorji in deklamacijami. Vmes se je trikrat oglasil dekliški pevski zbor pod vodstvom zasluznega g. najdučitelja A. Herzoga s pesmijo: „Slovenskim mladenkam“, „Slovenka sem“ in eno Marijino. Vsi nastopi so bili navdušeno sprejeti. Obilna udeležba na ustanovnem shodu daje upanje, da se bodo križevska dekleta v

dejanski pomagati sedaj potrebnim jugoslovanskim junakom; ostal ni pri besedah, ampak je položil kar ploščo. Lep vzgled so mnogi drugi posnemali. Nabralo se je 19 K za „Rdeči križ“. Odlikoval se je g. J. Pelc.

Ljutomer. Za Slov. Stražo je nabral Jožef Vršič ob priliki godovanja našega vrelega pristaša g. Dragotina Novak v Stročji vasi 6 K. Bog žvi!

Gor. Radgona. Izob aževalni odsek Dekliške zveze priredi v čitalniških prostorih v nedeljo, 17. novembra majhno slavnost s petjem, deklamacijami, govorom in gledališko predstavo igre „Strahov“.

1 Gor. Radgona. V nedeljo, dne 10. novembra pop. po večernicah bo imela Mladenička zveza svoj običajni mesečni shod.

1 Noršinci. Gasilno društvo priredi v prid nabave prepotrebnega orodja v nedeljo, dne 10. novembra v prostorih g. Marko Vaupotiča v Noršincih. Začetek ob 4. uri popoldan.

Slovenjgraški okraj.

Marenberg. Slomšekova slavnost se je dne 27. oktobra prav lepo obnesla. Petje, slavnostni govor g. Frasa, deklamacije in drugi govorji, vse je zelo povečalo slavo nesmrtnega našega vladike.

s Sv. Primož nad Mutom. Dne 28. oktobra, ko je bil na Muti sejem, je zadela občutna nesreča našega vrlega soobčana Marka Lavko, p. d. Dobnika. Otroci so prišli do vžigalice in zakurili v slami na škedenju, pod katerim je hlev. Gospodarju in bratu se je posrečilo, v začnjem hipu rešiti svoje otroke in živino. Poslopje z vso krmo, žitom in orodjem pa je zgorelo, tako, da je okrog 7000 K škode. Zavarovalnina ne krije niti polovice škode. Skoraj gotovo bi bila pogorela vsa obširna poslopja s hišo vred, da nista prišli ob pravem času na pomoč sosedovi hčerki župana Krenčnika ter sta pomagali ogenj omejiti. — Stariši, pazite na otroke in vžigalice!

s Skorno pri Šoštanju. Tukaj je dne 2. t. m. umrla, previdena s sv. zakramenti, blaga žena vdova Ana Vrabič, p. d. Peračnik. Rajna je bila žena nekdanjega župana občine Sv. Florijan pri Šoštanju in večletnega cerkevnega ključarja podružnice Sv. Antona v Skornem, že 11 let rajnega moža Martina Vrabiča. Bila je jako pridna in vzgledna gospodinja in dobra mati. Sveti naj ji večna luč!

Konjiški okraj.

k Konjice. Srečki „Slovenske Straže“ se je pravdalo pri nas dosedaj 70. Dobijo se še do 12. t. m. — V visoki družini kneza Windischgrätz-a bodo imeli letos drugo poroko. Najstarejši princ Hugo poroča neko princezino iz znane knežje rodbine Fürstenberg, ki imajo svoj dvor v mestu Donaueschingen na Bavorskem. Poroka bo baje koncem novembra v Hasbergu na Kranjskem.

k Konjice. Namesto, da bi g. trgovec Ogorevc dal izjavlo, če bo kot odbornik liberalne stranke delal tudi po njenem programu, pa pusti, da se naš list pusuje in previdno zamolči v „Slovenskem Narodu“ drugi del našega vprašanja. Po nazorih liberalcev bi naj mi samo g. Ogorevcu podpirali, kateri potem igra z dr. Kadiungom in dr. Ledererjem, kateri vodijo celo protislovensko politiko. Tako umejo liberalci narodno delo. G. Ogorevcu svetujemo, da se pouči pri celjskih gg. trgovcih, zakaj se ne da nobeden voliti v odbor propadajoče Narodne stranke, svetujemo mu nadalje, da povzdigne svojo trgovino, opusti naj bratstvo s posilinjem, če je res liberalen slovenski trgovec, opusti pa naj tudi liberalno politiko, za katero ima ravno toliko sposobnosti kakor Srečko Serajnik in drugi liberalni veljaki, ki so o politiki občinskih volitev v trgu z odliko prestali izpit — politične nesposobnosti. Spominja se naj lepih priimkov, s katerimi „Slovenski Narod“ in „Narodni List“ obkladata krščko-kmečko ljudstvo, in naj se ne čudi, če bomo tako dolgo, dokler bo on odbornik liberalne stranke, opozarjali kmete na — delo liberalne stranke proti kmetom. Brez skrbi lahko prepusti g. Ogorevcu slavno odborniško mesto liberalne stranke Serajniku ali magari dr. Rudolfu, saj bo vsak toliko dosegel kakor on, namreč — nič.

k Zreče. V ponedeljek je bil g. učitelj Karol Mravljak poročen z gdč. učiteljico Malčiko Tribnik. Obilo sreč! — Načelnik Bralnega društva, g. Mihael Lamut, je pred kratkim dopolnil 60 let življenja in je daroval društvu prvi 2kronski novec. Hvala mu! — Umrli sta: Marija Železnikar (Andrejčeva), stara 79 let, in Mimika Iršič, članica Marijine družbe. Sveti la jima večna luč!

k Konjice. Bralno društvo in D. Z. priredita 24. novembra v prid revnim otrokom slov. občine Šole dve šaljivi igri s petjem: „Kovačev student“ in „Oh te ženske“ v 2 slikah. Kdor se hoče zopet enkrat prav dobro zabavati, naj pride.

Celjski okraj.

Celje. V naše mesto pride domobransko dopolnilno poveljstvo. V zadnji seji mesečnega občinskega sveta se je sklenilo dati dovoljenje za potrebine adaptacije pri domobranci vojašnic.

c Celje. Iz društva za varstvo in oskrbovanje otrok za celjski okraj. Skupno varuščvo. Revnim otrokom, zlasti nezakonskim, je sila težko dobiti varuhov, in ako se materam vendar-le posreči, preprositi koga za ta posel, mu morajo plačevati vsako pot posebej, briga se pa tak varuh le malo za otroka. Naše društvo to uvideva in je zato sklenilo tem potom prosi, da bi se ta ali oni, ki mu je dobrobit zanemarjene mladine na scu, blagovolil našemu društvu javiti kot skupen varuh več otrok. Društvo bo preskrbelo, da bodo še oblasti skupnim varuhom v vsakem oziru

na roke in bode tudi požrtvovalnim varuhom naklonjeno nagrade.

c Zalec. V „Narodnem Listu“, kojega glavni rednik je liberalni revizor Štibler, se nek dopisnik zaganja v našo novoustanovljeno kmečko posojilnico, katere smo ustanovili radi tega, ker posojilnica v Gotovljah zelo izterjuje posojila in je baje naša liberalna posojilnica zelo udeležena pri naši „slavni“ pivovarni, katero vodi Ivan Prekoršek iz Prekorja pri Celju. G. Štibler naj rajši v „Narodnem Listu“ pove, koliko je že izgubila posojilnica v Gotovljah pri naši pivovarni, koliko bo dobila od Glavne posojilnice, kjer ima okrog 50.000 K naloženih, nazaj; razloži naj bilanco naše pivovarne, „sijajno“ stanje liberalne Zvezze iz Celja, in potem bo vsak vedel, zakaj smo ustanovili našo posojilnico. Čudimo se, da se liberalci brigajo za našo posojilnico, za posojilnico v Šoštanju, ki je članica liberalne Zvezze in ljudem ne izplačuje vlog, četudi čakajo leto dni in dalje, pa se nočejo brigati in mirno gledajo, da morajo iskati vlagatelji pomoci pri sodniji. Pričakujemo tudi poročila o tem, koliko so že liberalne posojilnice izgubile pri naši pivovarni, kar bo gotovo za vlagatelje zelo zanimivo.

c Hmelj. Promet na hmeljskem trgu v Žatcu je miren. Največ hmelja kupujejo kupci iz Nemčije. Opažuje se malo padanje cen. Za slab hmelj se plačuje 124—128 K, srednji 130—136, prima do 154 K 50 kg. Tujega hmelja je na tržišču zelo malo, a cene soobre: od 130—140 K.

Gotovlje. Tukaj je dne 27. novembra t. l. umrl v 75. letu svoje starosti bivši veleposestnik g. Franc Antloga. Imenovan je bil večno vnet katoličan. Bil je veliko let župan v Gotovljah, kakor tudi cerkveni ključar. Naj v miru počiva! — Pri nas so se vršile nedavno zopet nove občinske volitve. Ostalo je razen malih sprememb vse pri starem. Pristaši Kmečke zvezze se volitve niso udeležili, tem bolj pa se je potrudila Narodna stranka ter spravila vse svoje volilce na volišče. Posebno Žalčani se bojijo za svojo liberalno podružnico. Županom je zopet izvoljen g. Andrej Antloga, ki je za to res še najbolje sposoben in obče prijubljen, radi tega se mu tudi od naše strani ne nasproujte.

c Št. Jur ob Taboru. Poročil se je veletržec Andrej Marinč v Kapli z gdč. Franjo Ožeg iz Rimskih toplic. Umrli so: Boštjan Čebin, p. d. Veteršek; Janez Gorojevšek, oče Jožefa Gorojevšeka, gostilničarja v Trbovljah; Jernej Grobler, p. d. Strmšek. — V konkurs je prišel trgovec Ignac Firm. Dolgori znašajo baje 37.000 K. — Ludvik Plavšak je opustil trgovino z železjem. Prevzel jo je A. Cukala v Ojstriški vasi.

c Ljubno. V nedeljo, dne 3. novembra, smo spremili k večnemu počitku trgovca g. Karola Druščoviča. Gospod Druščovič je bil delaven mož, skrbenec, dober sosed ter splošno spoštovan in priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. To je pokazala tudi udeležba pri pogrebu, katerega se je poleg Veteranskega društva in 6 požarnih bramb udeležilo na stotine ljudi iz celega gornjegrajskega okraja. Ganljivo slovo je ob odprttem grobu govoril domači g. župnik. Naj v miru počiva!

c Loka pri Židanem mostu. V nedeljo, dne 3. novembra, je bil v dvorani Izobraževalnega društva zadružni shod za posavsko okrožje. Prišli so vrli zastopniki posojilnic iz raznih, tudi daljnih krajev. G. nadrevizor Pušenjak je bil v 2 uri trajajočem govoru podal zelo porabna navodila za poslovjanje v posojilnicah. Tudi g. Martin Cerjak iz Rajhenburga in drugi može so povedali marsikaj koristnega. Iz vsega se je razvidelo, da naše posojilnice varno ravnavajo in dobro delujejo ter vživajo zato splošno zaupanje, liberalni zavodi pa postajajo večno bolj prave posušilnice in se jim godi kakor Turkom v sedanjem vojskicem Teharje. V nedeljo, dne 10. t. m. bo po večernicah občni zbor telovadnega odseka. Po zboru predavanje. Vabljeni so vsi prijatelji mladeničkega gibanja.

c Jurklošter. V nedeljo, 10. novembra, priredi Mladenička zveza mesecno zborovanje. Mlad na in odrasli pridite! Sv. opravilo bo ob 8 uri.

c Ljubno. V veseli družbi pri Ledeničarju so zbrali med seboj za Slov. Stražo 5 K: Vralk na kmetij, Krilezov Valent, Ledenični Anza, L mart in Jurak. — Na gostiji pri Batlju se je na predlog g. župnika nabralo K 15.20 za Slov. Stražo Ziveli.

c Žibki Gospod Simon Strelki, učitelj v pok. in posestnik na Tinskem, je obdaroval 30 otrok z raznovrstnimi blagom za zimsko obliko, tukajšnji učit. knjižnici pa je naklonil 44 knjig in zvezkov. Za tedarove se blag. šol. dobrotniku najprisrčnejše zahvalita: šolsko vodstvo in kraj. šol. svet v Žibki.

Brežički okraj.

b Brežice. Škoda, da se naši ljudje za doba v raznih potrebin v tukajšnji deželni bolnišnici premalo pobrigajo. Ali res ne bi deželni odbor ničesar dal Slovencem? Dostikrat se zdaj bolniki pritožujejo, da niti za denar ne morejo dobiti mleka, ker ga tisti „nemški“ gospod, ki je prevzel oskrbo mleka, ne dava žedno določeno mero. Kmetje, na noge!

b Zakot pri Brežicah. Somišljenik nam piše: Za Brežice in bližje župnije smo pred par leti ustanovili lastno slovensko podružnico Kmetijske družbe. Parkart je že priredila kako poučno predavanje, letos pa še nič. Res je prišlo prejšnja leta tako malo poslušalcev k tem govorom, da sem se naravnost sramoval vpričo učiteljev-veščakov. Ali pas res ni več umnih kmetov in gospodarjev, ki bi spoznavali, kako neizmerno potrebno nam je dandanes umno gospodarstvo in torej tudi poslušanje takih govorov in čitanje gospodarskih knjig in listov? Zato pa gospodarji, posebno mlajši, oglašite se v lepem številu ter pristopite k podružnici; Odbor pa nam naj zopet kmalu oskrbi kaj poučnega.

b Zakot pri Brežicah. Občinski odbor je v svoji seji dne 3. t. m. imenoval častnim občanom gospode: Antonu Lapuh, Franca Rožman in Martina Šetincu rači njih zaslug pri občini.

b Videm-Krško. Minoli mesec je bilo birmovanje v sosednji kranjski dekaniji Leskovec. Tem povidom je bil tudi marsikje na Štajerskem znan blagi g. župnik Ant. Gabrič v Cerkljah na splošno radost imenovan duhovnem svetovalcem. Med birmanci je bilo tudi dokaj že odraslih oseb iz hrvaške meje.

b Bizeljsko. Kar se od pamтивka ni zgodilo na Bizeljskem, se je zgodilo v noči od 30. do 31. vinoteka. Našli so na prostem mrtvega, na obrazu ležečega težaka in goðe 21letnega Franca Nuja, doma iz Buvkovja. Zabodel ga je v srce 19letni paglavec Anton Žnidrič takoj do smrti. Vzrok sta ponočevanje in nesrečni alkohol. Ubijalec se je sam javil orožnikom. Nesreča je tudi hotela, da si je tukajšnji trgovec Jožef Vrečko zlomil nogo, katero mu je spretno uravnal in dal v gips naš domači zdravnik g. dr. Vilimek. — Vinski kupci dohajajo in se prodaja vino do 48—58 K hl. Naši pridni vinogradniki ga imajo še precej na

b Planina. Na Vseli svetnikov zvečer se je v tukajšnjo cerkev zbral prav mnogo okoličanov in še tudi nekaj tržanov k skupni molitvi za rajne mrtve. Ko pa pridejo iz cerkve, nas objame prava egiptovska tema, da smo morali po znamen planinskem blatu gaziti ven iz trga. Vprašamo planinskega občinskega predstojnika, čemu ima razstavljeni tiste leščerje na raznih vogilih, če ne za razsvetljavo trga ob takih prilikah? Kam se porabi proračunjena sveta za razsvetljavo trga, ako je pa isti ponoči odvisen le od lunine milosti ali nemilosti? Ludvik! Tvoja skrb za blagor trga se je pokazala zopet v lepi luč! — Okoličan. pródaj. Kapljica je dobra.

b Rajhenburg. Na Martinovo nedeljo, t. j. 10. novembra priredi naše izobraževalno društvo igračko „Ljudmila“. Ker je čisti dobitek namenjen za olepsavo prostora okoli nove cerkve za dan njenega posvečenja, ki se bo vršilo dne 2. julija 1914, se vabi občinstvo k obisku ob sku in se bodo preplačila hvaležno sprejemala. Igra se vrši v novi kapeljni. Začetek ob 3 uri pop. ldne.

b Šempica ob Savi. Tukajšnja Dekliška zveza priredi v nedeljo, 17. t. m. gledališko po edstvu „Dva mater“ v silezianskem zavodu na Radni. Vmes poje sevniški pravski zbor. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Veselica se vrši ob vsakem vremenu.

Najnovejše.

Vojska.

Črnogorci.

Črnogorci so pred par dnevi pretrgali zvezo med pristaniščem Leš (Alessio) in Škadrom. Dne 2. novembra so napadli Turki brigado Gjurovič na desni krilu Martinovičeve armade, da bi zvezo zopet sklopili, pa so bili odbiti. **Nato so Črnogorci zasedli Leš in Sv. Ivan Medua ob Jadranskem morju in sicer v imenu srbskega naroda.**

Vsled tega je zavladalo veliko razburjenje v naših vladnih krogih. Ti dve pristanišči kakor tudi pristanišče Drač, ki ga še mislijo Srbi zasesti, ležijo na albanski zemlji, ki mora ostati samostojna ter ne sme priti pod srbsko oblast, katero mrzijo Albanci. Baje v tem oziru Italija in Nemčija soglašata z Avstrijo. Vendar je še upati, da se bo ta spor med Avstrijo in Srbijami poravnal mirnim potom.

Srbji.

Srbji so svoje glavno vojno delo že izvršili in bodo zato šli njihovi voji na pomoč armadam drugih balkanskih zveznih držav. Pred Skader bodo poslali havbice, ker Črnogorci nimajo velikih oblegovalnih topov. Srbske čete so preko Kičeva, Kruševa in Prišepa, ki so ga zasedli, prodrle do Bitolja, ki bo kmalu padel. Druga srbska kolona se je zdržala v torku z bolgarsko armado, ki je po dolini Strume prišla do Demir-Hisarja ter se je s Srbji in Grki srečala 40 km od Soluna pri Amatovskem jezeru. **Odtod marširajo združene armade proti Solunu.**

Grki.

Grki prodirajo nevezdržema proti Solunu. Turki se jim ne morejo ustavljiati ter so zapustili vse postojanke ob reki Vardar. Ker Grki tudi iz polotoka Chalkidike, kjer so izkrali več vojašta, proti severu prodirajo proti Solunu, ga nameravajo prijeti od dveh strani. Med tem je grški prestolonaslednik Konstantin kot vrhovni poveljnik na valiji v Solunu poslal zahitevo, naj se mesto učita.

gradu ter jih potisniti na Gallipolski polotok. Tako bi za Cađaldčo ne prišla cela turška armada, kolikor je je še, ampak samo en del.

V Carigradu je poročilo o porazu pri Čorlu povzročilo veliko pobitost in zmešnjavo. Sultan je čisto poparjen in namerava, zbežati s svojo vlado v Malo Azijo. Med tem pa se Bolgari vedno bolj približujejo Carigradu ter vzpošljajo svojega carja Ferdinand.

Nadalju započeto delo, da zavojuješ Carigrad. Tam ob stenah Carigrada pri Zlatih vrath v hramu sv. Sofije boš končal započeto svoje delo!

Umrl je danes, dne 7. t. m. zjutraj č. g. Ivan Govedič, župnik pri Sv. Mihaelu blizu Šoštanja v 68. letu svoje dobe. Pogreb bo v soboto ob 11. uri dopoldne. N. v m. p.!

Cadram. Društvo „Sloga“ ima prihodnjo nedeljo, dne 10. nov., po litanijskem zborovanju. Govorilo se bo o „Slov. Straži“.

Stara Nova vas. Prostovoljno gasilno društvo prireidi tombolo v nedeljo, dne 10. novembra v gostilni g. Majerce.

Državni zbor. V proračunskem odseku sta slovenska poslanca Jarec in Gostinčar v zvezi s Hrvatom Dulibičem pričela z obstrukcijo, ki naj bo izraz velike ogroženosti našega ljudstva zavoljo krvic, ki jih trpi naš narod, in obenem protest zoper zatiranje Hrvatov pod komisarjem Čuvajem.

Delegacije. Cesar je pri včerajšnjem slovesnem sprejemu delegacij imel prestolni govor, v katerem je povdral svojo miroljubnost in izrazil željo, da se vojska na Balkanu skoraj konča; treba pa je tudi varovati važne koristi naše države na Balkanu. — V odseku za zunanje zadeve je govoril dr. Šusterič. Proslavljal je veličastne zmage balkanskih držav nad Turki. Evropska Turčija mora popolnoma prenehati; tudi najmanjši ostanek bi bil vzrok trajnih nemirov na Balkanu. Tudi z Rusijo, ne samo z našimi zavezniki, moramo stopiti v ožji stik. Zakaj ne bi smeles ruske ladje skozi Dardane? Zakaj bi zabranjevali Srbom pot do morja? S porazom Turčije je tudi dualizem poražen. Država mora proti jugoslovanom začeti z drugo politiko. Na meji je velika jugoslovenska država, kjer vlada prostost in pravica. Tudi pri nas mora prenehati vsako zatiranje Jugoslovanov. — Delegacijam je bil predložen skupni proračun za celo monarhijo za leto 1913, ki znaša: Za zunanje ministrstvo 17,889,716 K, za skupno vojaštvu 395,968,612 K, bojno brodovje 74,257,210 K, skupno finančno ministrstvo 4,928,000 K. Skupno se rabi za leto 1913 503 milijone, 974,188 K, to je za 22,537,422 K več, kot je znašal proračun za letošnje leto. Od teh ogromnih svot, ki jih potrebuje država, plača Avstrija 63'6% ali 188,061,753 K, ogrska pa 36'6% ali 107 milijonov 633,399 K.

V Združenih državah v Ameriki je bil dne 5. novembra izvoljen za predsednika ljudovlade demokrat (pristaš ljudske stranke) Woodrow Wilson, ki je dobil 408 glasov; njegova nasprotnika Roosevelt 104 in dosedanji predsednik Taft 11 glasov.

Pridobivajte nove naročnike!

Ime pridelka.	Gradeč	Maribor	Celje	Ptuj	Omnož.					
						K	v			
Pšenica	12	—	11	75	12	—	11	—	10	50
Rž	11	—	11	50	11	—	10	50	9	—
Jedmen	10	50	10	—	15	—	10	—	9	—
Oves	12	—	10	75	12	—	11	—	10	—
Koruzna	10	50	11	—	12	—	11	—	9	—
Proso	9	—	10	—	8	—	—	—	9	—
Ajda	10	50	11	50	16	—	9	50	8	50
Sladko seno	8	65	8	—	5	—	3	90	3	50
Kialo	8	57	—	4	—	3	50	—	3	—
Slama	2	70	1	50	2	—	2	80	2	—
Fizola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grah	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—
Krompir	—	—	—	08	—	—	—	—	—	—
Sir	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—
Surovo maslo	—	—	2	50	—	—	—	—	—	—
Maslo	—	—	1	80	—	—	—	—	—	—
Spreh, svež	—	—	1	70	—	—	—	—	—	—
Zelje, kislo	—	—	—	24	—	—	—	—	—	—
Repa, kisla	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—
Mleko	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—
Smetana, sladka kisla	—	—	—	96	—	—	—	—	—	—
Zelje, 100 glav	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jajce, 1 k. m.	—	—	—	06	—	—	—	—	—	—

Listnica uredništva.

Sv. Lenart pri V. N.: Hvala, smo dobili že od drugod! — Šmi klavz pri Slov. Gradcu: Preosebno. — Galija: Osebno. Ni za list. — Sv. Marjeta na Pesnici: Pritožite se radi pismeno na poštno raznoljetstvo, ako imate zanesljive dokaze. Pisava v časniku bi malo pomagala. — Dopisnikom, ki ne najdejo svojih dopisov v današnjem številki: kakor vidite, smo preobloženi z gradivom o vojski, ka era naše čitatelje bolj zanimal, kot poročilo o domačih prepričilih in drugih ma lenkostih. Le potrpljenje! Pa kratko pišite.

**Poročilo o sejmu pitane živine v Gradcu
dne 31. oktobra 1912.**

Pragnalo se je 826 volov, 245 bikov, 356 krav in 9 telet. Skupaj 936. Cena za 100 kg žive teže: lepi pitani voli 98 do 110 K,

srednji debeli 92 do 96 K, suhi 80 do 90 K, biki 78 98 kron, lepe pitane krave 78—90 K, srednje debele 64—78 K, suhe 44—62 kron. Izvozilo se je na Gornje Štajersko 60, na Tirolsko 36, na Nižje Avstrijsko 30, na Češko 28, na Moravsko 87 in v Trat 30 komadov. Tendenca: Na ta sejem se je pragnalo 74 komadov manj kot prejšnji teden. Cene splošno neizpremenjene.

Osrednja zadruga v Mariboru poziva svoje člane, da ji poročajo o tržnih cenah na posameznih sejmih. Tudi se prosi, da ji člani nazznajo, če imajo na prodaj kaj pitane ali plemene živine, ker se kupci pridno oglašajo.

SUKNA	PROKOP SKORKOVSKY IN SIN v Humpolcu na Češkem. Vzorec na prešuo franko. Zelo zmerne cene. Na Želje hočna čisti tukaj. Izgotoviti gospodske obiske. 185	CEFIRE
-------	---	--------

Učenec se takoj sprejme pri gosp. Jos. Folger, krojcu v Mariboru, Koroška cesta 19. 1198

Na prodaj je pod strogo malo posestvo, četrt ure od Slovenske Bistrike na Sentovcu št. 33, pri državni cesti proti Mariboru. Pri posestvu je hiša in hlev, lepo obdelana njiva, dva vrti, svinjska ograja, lep sadovnik z malim sadnim drejem, ter veliko bradj. Cena je 2,400 K. Na posestvu je nekaj vključenega dolga ktor je 8 oralov in 50 sadežev hmelja, vsega skupaj pa 18 oralov. Poslopja so v dobrém stanu, hiša zidanica z dvema sobama in izravnim studenec. Cena 80.0 K. Več se izvede pri lastniku Matevž Dre, Založna št. 58, obč. Polzela v Sav. dolini. 1192

Dekle iz poštene hiše, srednje starosti, vajena vsakega dela išče službe v kako župnišče. Naslov se v upravnosti.

Dobro idoča gostilna pri Mariboru se proda. Več pove J. Grošl v Novi vasi št. 12 pri Mariboru. 1197

Deklica z dvema letoma se da k dobrošrski rodilni za svojo. Vpraša se v upravnosti. 1240

Malo posestvo na deželi, blizu cerkve, tri vrtne zemlje, pripravno za vsako obrt se proda. Naslov se v upravnosti tega lista. 1199

Načrt na dober prostor, lepa vila z velikim vrtom, najbolj pripravna za kako gospodo ali vrtne vrtne zemlje. Naslov se po nizki ceni proda. Vpraša se pri g. Mihail Sakovitz, Stolna ulica 8, Maribor. 1156

Gostilna na dober prostor, lepa vila z velikim vrtom, najbolj pripravna za kako gospodo ali vrtne vrtne zemlje. Naslov se po nizki ceni proda. Vpraša se pri g. Mihail Sakovitz, Stolna ulica 8, Maribor. 1156

Pozor ure!

Toda postrežba
Dobri! Po osm!

ka začela ur, dragec-

sti, srebrnine in optičnih

stvari po vsaki ceni.

za obrek! Ilustr. časnik gestenj

gramofona od 20 do 200 K.

čiklistična romont-ura K 8-50

ristna srebrna ura "7"

original omega ura "18"

čajnitska ura "4"

čudilka, niklasta "3"

oročni prstani "2"

srebrne verzijs "2"

— Večletna jamstva

Nas. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Šapšaska ulica 26

spoml. zlatnike in srebra.

1207

Loterijske številke:

Dne 2. novembra 1912.

Trst 75 36 40 14 79

Linc 43 33 90 16 71

Malinsko štupo, suhe gobe, namizne

jablake in za mošč, hruške, fižol,

oves, pšenico, ječmen, bačne zrne,

koruzno slamo od storžev, smrekove

sorže, vinski kamen, želod, krompfi

slovene vse deželne pridelke,

kakor tudi petrolejske in ol-

inate sode, ter močnate, solnate in

otrobnate vrteče

Alfa-brzoparilniki za krmo
izdelani v posebni novozidani tovami za Alfa brzoparilnike.
! Patentirana iznajdba!
kakor iz enega kosa vlti, zelo priprosti, nad vse trpežni in praktični parilniki sedajnosti.

Alfa-posnemalnik, model 1911
! Najostreje posnemanje!
! 20 let nepoškodovan!
1,600.000 jih je v rabi! 950 odlikovanj i.t.d.

Delniška družba Alfa separator Dunaj XII/3.

V korist je vsakemu

in si prihrani veliko denarja, če kupuje vse kar rabi v slovenski trgovini

J. N. Šoštarič : Maribor

Gosposka ulica štev. 5.

Ker dobi samo pri tej tvrdki najboljše blago za moške in ženske obleke, vsakovrstno platno za rjuhe in drugo perilo, druk, saten, cefir, zgotovljene obleke, srajce za moške, ženske in dečke, velika izbera kravat, ovratnikov, nogavic, dežnikov, naramanic itd.

Cene veliko nižje kakor drugod.

**Tomaževa žlindra
Zvezdna znamka'**

je za travnike, pašnike, detajjišča in ujive za krme, že več desetletij najboljše in najcenejše fosforno-kislo gnojilo.

Tomaževa žlindra „zvezdna znamka“ zriva pridelek in upliva z boljšajoče na kakov. st.

Tomaževa žlindra se v jeseni ali po zimi natrosi na zemljo, a je tudi za pomladano setev velikega uspeha.

Tomaževa žlindra se pošilja samo v plombevanih vrečah, z navedbo vsebine in varstveno znamko in se dobiva v prodajalnah, kjer so razobeseni nasi plakati.

**Tovarne za
Tomažovo
žlindro**

z. z. o. z.
Beroč W.

Pred ponarejenim blagom se svari.

Lastna tovarna ur v Švici

1887

Zahvaljujte "JUBILEJNICENIK" zastonji

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

Dobro blago
točna potrežba Kdor Edina slov. trgovina
si hoče prihraniti denar
1169 kupuje vse v slov. trgovini

Ivan Veselič & drug

v Omožu, podružnica Velika nedelja.

Največja zalog za manufakturarnega blaga, kakor suknja, druka, hlačevina, platna itd. Vse vrste šperije, načinec muke, kave itd. Največja zalog vse vrste železnine, kakor tudi vse okosi za mizarje in stavbe po najnižjih tovorniških cenah. — Kupuje zrnje, kakor pšenico, rž, fižol itd. petem jajca, suhe gobe, perutnino vedno po najboljših dnevnih cenah.

K štev. 45222

II. 5467

RAZGLAS.

Štajerski deželnji odbor je sklenil prirediti tudi leta 1913 stalne viničarske tečaje, da se vzgoje temeljito izobraženi viničarji za delo v amerikanskih vinogradih in drevesnicah v gnojenju in sajenju sadonosnikov in sicer priredi te-te tečaje:

1. na deželnih sadjeh in vinoreskih šoli v Mariboru.

2. na deželnih viničarskih šoli v Silberbergu pri Lipicah,

3. na deželnih viničarskih šoli v Zg. Radgoni,

4. na deželnih viničarskih šoli v Skalcah pri Konjicah.

Ti tečaji se začnejo 15. februarja in se končajo s 1. decembrom 1913.

V Mariboru se sprejme 14

V Gor. Radgoni se sprejme 16

V Lipnici se sprejme 26

V Skalcah pri Konjicah 12

posestniških in viničarskih sinov.

Ti dobiva o na naštih zavodih stanovanje, popolno hrano in vrh tega mesečno plačo 8 K.

Izobrazba v teh kurzih je v prvi vrsti praktična, teoretična le v toliko, kolikor je to potrebno za vzorne in samostojne viničarje.

Na koncu tečaja dobi vsak udeleženec izprizvedoval o svoji porabnosti.

Za sprejem v te tečaje morajo prosilci vložiti koleka proste prošnje najkasneje do 6. jan. 1913 na štaj. deželnem odboru.

V tej prošnji se mora izrečno povedati, v katero naštetiš šol želi prosilec vstopiti in je treba priložiti:

1. dokaz, da je prosilec star 16 let,
2. spričevalo poštenega obnašanja, katero mora potrditi župnik,

3. zdravniško spričevalo, da je prosilec prost vsake nalezljive bolezni.

4. šolsko odpustnico iz ljudske sole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da ostanejo od 15. februarja do 1. decembra 1913 nepretrgoma v tečaju in da slušajo vse izobrazbo zadevajoče naredbe deželnih strokovnjakov.

V Gradcu, 18. oktobra 1912.

1189 **Od štaj. deželnega odbora.**

Vabilo na

izredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Polzeli

registrovane začrige z neom. zavezo, ki se bodo vršili dne 18. novembra 1912 ob 3. uri popoldne v hranilnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Dopolnilna volitev 1 člana v načelstvo.

2. Prememba pravil.

3. Slučajnosti

Ako bi ta občni zbor ob napovedavem času ne bil sklepčen, vrši se uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

1205

Silv. Fontana ml. Maribor

Tegetthoffova cesta

kupuje in izmenja vse deželne pridelke po najvišjih cenah.

**Pozor
trgovci!**

Ne zamudite prilike si ogledati trgovske prostore ki so se skoz 35 let na trgovskem polju dobro obnesli, ležijo tik farne cerkev ob glavni cesti prometnega trga na Spod. Štajerskem in se oddajo takoj v najem. Več pojasnila pod »Trgovec« na urejništvo tega lista.

1186

Zahvala.

Podpisana rodbina Prince se tem potom najiskreneje zahvaljuje vsem, ki so spremili našega nad vse ljubljenega moža, očeta, oziroma brata g.

Ivana Prince,

kovaškega mojstra, posestnika, občinskega edbornika itd.

dne 30. oktobra na zadnjem potu. Posebno iskrena hvala pa veleč. gg. dušnemu pastirju, predvsem g. župniku Evaldu Vaščku za gaaljiv nagroben govor, pevskemu zboru za žalostinke, sorodnikom, zastopnikom občinskega odbora Orčnica in Št. Ilij, zastopnikom narodnih draštev, vsem sosedom in znancem! Vsem Bog plati!

Ohranite vsi, našega ljubljenega Ivana v trajnem spominu in molite za nj!

V Cirknici pri Št. Iliju v Slov. gor., 31. okt.

1912.

1191

Žaluječa rodbina Prince.

**Serravallovo
železnato kina-vino**

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna odlika in častni diplom k zlati kolajni ::

Krepilno sredstvo za slabotne, malokrvne in rekonvalisce. Povzroča vojo do jedi, utruje živce in popravi kri. Izoren okus. Nad 7000 zdravniških spričeval.

**I. Serravalllo, c. kr. dvorni dobavitelj
Trieste-Barcola.**

Kupi se v lekarnah v steklenicah po pol litra á K 2:60 in 445 po 1 liter á K 4:80.

Razglas.

V splošni bolnišnici v Celju je na internem kirurščinem oddelku prosto mesto sekundarnega zdravnika. S tem mestom je zvezana letna remunerasija v znesku 900 K, kakor tudi še posebna doklada letnih 600 K, prosta oskrba, kakor tudi stanovanje v zavodu, katerega se mora zdravnik poslužiti. Vsled tega ima sekundarni zdravnik, ako službovanje zadovolji, pravico do doklad po 200 K letno, in sicer po 5 let.

Ponudniki morajo svoje prošnje, ki so opremljene s kolekom 1 K, katerim je priložena doktorska diploma, kakor tudi personalne akte, vložiti najpozneje do 15. novembra 1912 pri štajerskem deželnem odboru. Gračec, dne 21. oktobra 1912.

1190

Od štaj. deželnega odbora.

Zahvala.

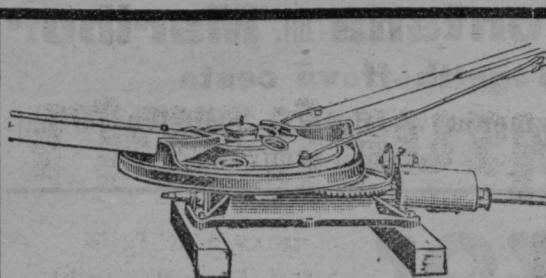
Okrajni živinozdravnik g. Teodor Strasser v Ormožu mi je pretečena leta ozdravil več živine. Letos me je pa zadeba huda usoda, ker je dobila ena moja najdražja kobilna v kopito zajdne noge nevarno bolezen — raka — tako, da so mi drugi gg. živinozdravnik rekle, da ni pomoči. Gospod Strasser pa se je potrudil, izrezal raka iz kopita in v par tednih je ozdravila kobilna tako, da jo lahko rabim za vsako težko vožnjo. Dolžnost me veže, da se tukaj gospodu Strasserju javno in najprijetnejše za to uslugo zahvalim ter ga vsakemu živinorejcu z mirno vestjo najtopleje priporočam.

1193

Z velespoštoanjem

Blaž Sek,

posestnik v Sodincih pri Vel. Nedelji.

Nabavite si:

nosilce, okovje, strešno lepenko, črepaljke, vodovodne cevi, štedišnike, stavbene potrebušice, mlatilnice za roko in na vitelj (gepelj), vitle, in vse druge poljedeljske stroje in uredje najboljšega izdelka in najboljše kakovosti; vozne plahte in vse druge predmete železniške stroke

pri veletrgovini z železnino 473

„Merkur“ P. Majdič, Celje.

40 klavirjev in harmonijev

boljboljši pianini), Stelzner in Hörgel (amer. harm.), vseh vrst glasbenega uredja, struu in muzikalij ima v veliki izbiri izključno in edinole A. Breznik, sodno zapris.strokovnjak Liubljana

Kongresni trg št. 15 („Zvezda“, nasproti nunske cerkve). Svarim pred nakupom event. falzifikat v ali slabega blaga, zlasti ker dobi pri meni vsakdo na obroke po 15 kron provizorij instrument gori imenovanih slovitih trdk z resnično 10letno garancijo. Kdor si izposodi pri m ni klavir, postane tudi lastnik istega dcim je doseglj na jemščina višino kupnine! Velikanska zalogaj najb. violin, harmonik, citer, tambarice itd po najnižjih cenah. Zamenjava najugodenje. Ugaševanje in popravila točno in ceeno. 968

Dobrotnik človeštva.

Prepotrebno za vsak zaprti prostor, kjer se ljudje vzdržujejo, je avtomat delujoči aparat za odpravo mokrote,

„Titania“

ki se je v tu- in inozemstvu izborno obnesel. Proračuni zastonj. Zastopniki se iščejo.

„Titania“- delavnice, Wels 209. Zgornje Avstrijsko.

Pisarna Nj. c. kr. visokosti, prevzv. g. nadvojvoda Rajnerja: Z visokim dovoljenjem se Vam rade volje naznanja, da so vsi tri, za sobane njih cesarske in kraljevske visokosti prevzvg nadvojvoda Rajnerja, poslani „Titania“-aparati za odpravo mokrote se zelo izrstno obnesli in svoj namen popoloma dosežejo. J. Schlemmer, nadvojvod, hišni inšpektor.

TISKARNA SV. CIRILA

Koroška cesta 5 MARIBOR

ima najboljše stroje, črkostavne stroje z lastnim električnim obratom, najnovejše črke in moderne obrobke ter se priporoča, da napravi vse v nje stroko spadajoče reči kakor:

časnike, knjige, brošure, računske sklepke, zadružna in društvena pravila, nadalje za posojilniške, občinske, šolske, župnijske in druge uradne zavitke z natisom in glave pri pismih, kakor tudi za obrtnike in trgovce, krčmarje, društva in zasebnike: pisma, ovitke, okrožnice, račune, opomine, menjice, cenike, jedilnike, vabilia, plesne rede, vsprejemnice, zaročna naznanila in pisma, vizitnice in napisnice, plakate in naznanilne cedulje itd.

Diplome za častne občane in ude društev v primerni velikosti in oblepšavi. Parte in žalostinke v najlepši opravi.

Vsa naročila se najhitreje in ceno izvršujejo.

Prodajalnica tiskarne sv. Cirila

priporoča svojo bogato zalogu vseh tiskovin potrebnih za župne, šolske in občinske urade, za posojilnice, odvetnike, notarje, društva in zasebnike. Priporoča tudi pisalne potrebušice, kakor, črnilo, peresa, svinčniki, radirke, ravnila, tintnike itd. Raznovrstni papir, kancelijski, pisemski v zavitkih, kasetah, papir za sekirice (notni papir). — Trgovske knjige v raznih velikostih. Spominske knjige (Poesie). Knjige za slike (Photographie-Album) itd. — Istotako se priporočajo raznovrstni molitveniki kakor:

Venec pobožnih molitev in sv. pesmi, Sveti opravilo, Malo sv. opravilo, Hodi za Kristusom, Hoja za Marijo, Marija žalostna mati, Družbine ali Dekliške bukvice, Ključek nebeški, Prijatelj otroški, Večna molitev na čast presv. R. Telesu, Šmarnice jeruzalemskega romarja, Ordo providendi. Premišljevanje o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa, Duhovni vrtec ali molitvenik za katol. mladež, Marija, mati dobrega sveta, Vrtec sv. devištva itd. — V zalogi ima tudi raznovrstne druge knjige n. pr.: Katekizem o zakonu, Katoliška liturgika, Pobožni ministrand, Občna metafizika, Razlagal velikega katekizma, A. M. Slomšeka zbrani spisi, Obrednik za organiste, mali ročni Officium defunctorum, Sv. birma, Marijino življenje in druge. — Dobe se tudi križi, stenski, nikljasti leseni razne velikosti in cene. — Svetinjice iz aluminija, Srca Jez. in Mar., Naše ljube Gospé, Čistega Spočetja. Posebno se priporočajo svetinjice, ki se lahko nosijo namesto raznih škapulirjev, kakor tudi za Marijine družbe. Rožni venci, leseni in koščeni, kokus, biserni in srebrni po raznih cenah; tudi križci za rožne vence.

Delniška glavnica 8 milijonov krov.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celju

Rezervni zaklad 800.000 krov.

sprejema **vloge** na vložne knjizice in jih obrestuje po od dne vloge do dne dviga brez vsakega odbitka.

4 1/2 %

Vloge na tekoči račun obrestuje najkulantnejše.

LISTEK.

Kraljevič Marko.

(Po Fr. Hubadu.)

Jugoslovanskim narodom se je priljubil med vsemi junaki najbolj kraljevič Marko; njegovo ime slavi pesem od Triglava do Črrega morja pa do grškega zaliva. On je postal prav naroden junak, katerega je okrasila domišljija narodova z vsemi prednostmi, kolikor si jih le more domisliti o svojem ljubljencu. Njemu še dandanes pripisujejo mnogo tega, kar se je rešilo v poverju iz časov poganskih.

Da je bil kraljevič Marko nekdaj Slovencem v isti meri znan, kakor še dandanes Srbom in Bolgrom, dokazujejo nam narodne pesmi slovenske, katere so se še ohranile med nami. V mnogem oziru pa ga je izpodrinil drug junak, katerega se je ohranilo srce slovensko tem bolj, čim večjega pomena je postal njegovo delovanje za naše pokrajine. Kralj Matjaž, o katerem narod pripoveduje, da so bili za njega „zlati časi“, vrinil se je na njegovo mesto; kajti ta je bil v srednjem veku večje važnosti za blagor naše domovine. Srbi pa so verno ohranili spomin Markov, ker jim je bil ob času turške bede in tujega nasilstva vzvišen vzor boritelja za narod, za pravico, za resnico in vero. Kdor je le enkrat čul slepca tožnim glasom pevajočega o tem junaku, slišal je iz glasa njegovega vso žalost in vso bedo, katera je trla srce nesrečnemu ljudstvu do naših časov. On mu je bil tolažnik, on je hrabril mladino v boju proti sovražniku. Kedar je po albanskih gorah v revni koči začonela pesem o Marku, kako je tiral Turčina, kako je branil vdove in sirote, tedaj so se iskrile mlašenički oči, trdneje se je handžara oklepala raka, in marsikdo je prisegal ob takih prilikah, da bodo postal in ostal zvest branitelj narodu in veri. Kadar so nekdaj Spartanci popevali Tirtejeve (Tirtej je bil grški pesnik, ki je zlagal Špartancem bojne pesmi) pesmi v boju za dom, tako so korakali Srbi, pevajoči pesmi o Marku, v boju za zlato svobodo.

Marko, sin Vukašina (Vukašin je bil srbski kralj, tekmeč kralju Urošu, kateremu je vzel po mnogih bojih leta 1366 oblast čez Srbijo. Leta 1371 je bil Vukašin, v bitki ob Marici od Turkov premagan in ubit.) in Jevrosime, poročil se je v Skadru (Skutari) na Bojani. Pred rojstvom njegovim se je sanjalo materi, da je porodila zmaja, kateri je sekal Turkom glave. Največji srbski junaki so se zbrali pri njegovem krstu in mu nadeli ime Marko.

Komaj mladenič doraste, pošle ga že oče na pašo z živino, jedi pa mu ne da seboj, češ, da bi se vadil zgodaj trpeti lakoto. Drugi pastirji so se rogali slabotnemu dečku; namesto njih je moral vracati čredo, oni so se pa veselili; joj njemu, če se je kaj obojavljalo, marsikatero gorko je pretrpel od svojih tovarišev. Trdorščenzi mu niso privoščili niti trde skorje kruha. Objokan in obupan zbeži torej od neusmiljenih drugov in tava po planini sem ter tje. Kar zapazi na trati, kamor je najhuje pripekalo solnce, mlađe dečete, speče v vročini. Do srca se mu usmili revče; hitro steče v gozd, nalomi košatih vej in jih potakne v zemljo okoli spečega otroka, da mu napravi hladne senče. Sam pa sede pod drevo ter premišlja o hudobnih pastirjih in o svoji živini. Kar pride na trato vila s planine. Ko zapazi mati svoje dete, speče v hladni senci, razveseli se in pravi pri sebi: „Ko bi vedela, kdo je napravil senco mojemu sinku, dala bi mu, kar bi hotel!“ Med tem zapazi Marka in zve od njega, da je on dobrotnik otrokov.

„Kaj pa hočeš za to, da si napravil senco mojemu sinku?“

„Ej, sestra, kaj bi te prosil, saj mi ne moreš dati, česar bi rad!“

„No, kaj pa hočeš? Le povej mi!“

Revež je mislil vedno le na pastirje, kateri so ga tepli tako neusmiljeno; zato reče, da bi bil rad tako močen, da bi ga pastirji ne mogli več strahovati.

„Ako nočeš drugega, ti lahko pomorem“, odgovori vila. Načo mu da piti mleka in pravi: „Poskus, ali moreš vzidniti ta-le kamen“. Blizu drevesa je ležal kamen, težak 20 stotov. Marko zgrabi kamen, ali ne gane ga še. Vila mu da torej v drugo mleka. Marko se napije in vzidne kamen. Ali še v tretje mu da vila mleka, in Marko vrže kamen tako daleč, da ni mogel videti več, kam je padel. Vesela njegove moči, mu da hvaležna mati še mleka za požirek. (Ta pravljica je tudi med Slovenci marsikje razširjena.) Nato ga pelje na vilinsk dvor in mu reče, naj si izbere konja, kakoršnega si hoče. Marko pa ne vzame kar prvega, temveč si jih izbira. Prvega prime za rep in ga potegne iz hleva. Tako jih poskuša več. Napisled zagleda šarca, konja mršavega, pisanega. Poskusiti tudi njega. Ali konj se upre na noge in obstoji kakor priklenjen, še ganiti ga ne more mlašenič. Vesel vzkljukne Marko: „Ta bo za-me, tega mi daj!“ Vila mu ga da, a potem ga še pelje v orožarnico, podari mu popolno bojno opravo, sabljo damaščanko in dve bodali, pa reče: „Ako ti bo kdaj huda pela, le pokliči me, viho iz planine, pomagala ti bodem!“

Lepo se zahvali dečko, pa jaha domov. Oče in mati sta ga bila vesela, vendar pa je moral še po živino. Ko pride do pastirjev, ga začno zmerjati in ga hočejo biti; Marko pa zgrabi prvega potolče z njim druge ter žene svojo živino domov.

Komaj je imel 12 let, jaha z bratom Andrejem na Kunar-planino. Tri dni se potikata okrog brez jedi in pijače, da že ni mogel Andrej trpeti več lako in že ter je Šel v krčmo, da si kupi jela in pila. Tam ga pa upijani Roša harambaša in ga ubije. Marko čaka brata 3 dni na planini. Ker ga pa le ni, gre v krčmo in pokonča harambašo in 60 njegovih tovarišev.

Kasneje ga pošlje oče v Prizren (Prizren je bil nekdaj glavno mesto starega srbskega kraljestva; mesto so Srbi dne 30. oktobra t. l. zopet zavzeli) na carjev dvor, da se priuči junaškemu obnašanju. Bil je bistra glava, nauči se vsega, kar treba junaku. Z junaštvom in svojim razumom se prikuči carju Dušanu, in ta si ga izbere za pisarja. Pisal je „knjige carostavne“ (od cesarja sestavljeni) in vedel za vse na redbe carjeve.

Dolgo je gospodoval car Džišan Silni. Ko pa zbole, pozove žena carjeva Vukašina in vso gospodo v Prizren, da zvedo zadnjo oporočno carjevo. Vladika Nedeljko izpove Dušana, in ta pokliče Vukašina k sebi in reče: „Tebi, Vukašin, priporočam narod in vojvode, tebi priporočam svojega sinčka Uroša. Ima komaj 40 dni. Namesto njega vladaj ti, da doraste, potem pa mu izroči carstvo!“ To so bile zadnje besede mogočnega carja.

Vladal je tedaj Vukašin. Kmalu pa se ga loti želja, da bi sam postal car. Ko Uroš doraste, potegnejo se nekateri vojvode zanj. Ali greh je prelivati kri; zato pripravijo Vukašina in njegova brata, gojka in Uglješo, katera sta tudi carstvo terjala za-se, in Uroša, naj se zbera na Kosovem polju, da se dogovore, čegavo je carstvo.

Na določeni dan se zbera na Kosovem polju poleg cerkve Samodreže Širje tabori: Vukašinov, Gojkov, Uglješev in Urošev. Ker se ne morejo pogoditi, dogovore se, da bodo poslali poslanke v Prizren po vladiku Nedeljko, kateri je izpovedal in obhajal umirajočega Dušana; on jim naj pove, čegavo je carstvo. Nedeljko pa odgovori: „Carja nisem vprašal o carstvu, ampak le o grehih njegovih. Poidite v grad Prilip k Marku; on je pisal knjige carostavne, torej ve, čegavo je carstvo. On bo povedal resnico, ker se ne boj nikogar razun Boga istintega.“

posebno zanimanje za nove povedi in legende pravoslavnih svetnikov, nadalje za ruske junaške pripovedke in za junaške čine ruskega naroda. Telesno vzgojo carjevičevu vodi car sam. Carjevič se udeležuje vaj vojaške mladeničke brambe, katerih se udeležujejo sinovi vojakov kot tovariši carjevičevi. Ob prostem času se carjevič sprehaba, vozi kolo, nabira jagoide in gobе, po zimi sanjka. Povsod ga spremlja njegova strežnica. Za carjevičevu zdravje skribita 2 telesna zdravnika.

Legenda o sv. Sofiji. Sedaj, ko se vrši vojna starih balkanskih držav proti Turčiji, je oživel za pet legend ali pravljica o sv. Sofiji. V trenočku, ko je dne 29. maja 1453. Mohamed prijahal v baziliko sv. Sofije v Carigradu, je bral duhovnik mašo. V cerkvi je nastalo kričanje, duhovnik ni mogel dokončati maše, marveč je vzel sveto posodo in knjige ter odšel pri stranskih vratih. Turški vojaki so planili za njim, ali kjer so bila vrata, je nastal zid, duhovnik je izginil in vojaki ga niso mogli zasledovati. Kadarsko vrnjena sveta Sofia krščanstvu, pravijo Grki, takrat se oni zid odpre, mašnik bo stopil k oltarju in bral bo mašo do konca. Pa je še druga: Dve velikanski sveči sta postavljeni ob strani „mirhaba“ (glavne molišča v mošči) in gorita ob velikih svečanostih. Pravijo, da kadar sveči popolnoma dogorita in notranjosti, postane sveta Sofia zopet krščanska. Radi tega pa je nastavljen poseben čuvaj, ki čuva, da sveči ne opešata. Morda le opešata in morda le pride oni duhovnik iz zidu dokončat mašo.

Sedem let je že zaprt, pa noče povedati svojega imena. V Bruslju v Belgiji imajo zaprtega nekoga človeka, ki noče povedati kdo je, in tudi drugače ni bilo še mogoče dognati njegovega imena. Te-

Pokličajo Marka. Pred odhodom ga še opominja mati: „Ne govori krivo niti za očeta, niti za strica. Bolje ti je izgubiti glavo, nego ogrešiti dušo svojo!“ Sin vzame knjige carostavne, sede na šarca in jaha na Kosovo.

Oče in strica mu obetata carstvo, ako bi govoril njim na ljubo; toda Marko ne pogleda nobenega, temveč ide k Urošu. Drugo jutro se zbere gospoda k mašil po maši pa prečita Marko knjige in razsodi: „Carstvo je Urošev! Od očeta je ostalo sinu, njemu je car sporocil carstvo, ko je umiral.“

Razkačen na te besede skoči Vukašin na noge, potegne handžar izza pasa in hoče posekati sina. Sin pa se ne spodobi, bojevati se z očetom, in Marko beži pred njim okoli cerkve. Trikrat priteče okoli, kar začuje glas iz cerkve: „Beži v cerkev, da ne pogineš od očeta za pravico božjo!“ Vrata se odpro sama in se zopet zapro za njim. Vukašin pa mahne v svoji jezi po vratih, in glej čudo, poede se kri. Prestrashen zavpije oče: „Joj, sina sem umoril!“ Iz cerkve pa se čuje glas: „Marka nisi posekal, ampak angelja božjega.“

To razljuti Vukašina še bolj, on preklinja ljuto svojega sina: „Sin Marko, naj te Bog ubije, da ti ne da ni groba ni poroda, da ne pustiš svoje duše, dokler ne postaneš sluga turškega carja!“ Tačko kolne oče, car Uroš pa ga blagoslavlja: „Marko, Bog ti pomagal! Naj ti bode lice svetlo med modrijani, naj se kaže v boju sablja tvoja, da na svetu ne bo boljšega junaka, da se bo spominjalo tvoje ime, dokler bo sijalo solnce in svetil mesec!“

Tako je bil razsodil Marko, čegavo je carstvo. Nad njim pa se je izpolnila kletev očetova in Urošev blagoslov. (Uroš je vladal od leta 1305 do 1366 staro Srbijo.)

Po strašnem dogodku pred cerkvijo se razide gospoda, Marko pa se vrne na svoj grad Prilip. Mati ga tolaži in se veseli, da se je tako moško potegoval za pravico. Ali sina ne trpi dolgo doma. Kletev ga žene po svetu, kakor pripoveduje narodna slovenska pesem, da si skovati sabljo, s katero je presekal kovaču nakovalo, in buzdovan, (Buzdovan pomeni lesen bat) težak 12 stotov, pa gre po svetu.

Kmalu zasljuje njegovo ime. Reveži so ga blagoslavljali, kajti pomagal je rad, komur je le mogel; varoval in branil je vdove in sirote. Turki pa so se ga zbalili, ako so le čuli ime njegovo, kajti on ni pripuščal zatirati nikogar.

Izmed srbskih junakov se je priljubil najbolj Miloš Oblič. Bila sta pobratima. Nekdaj jezdila črez Miroč-planino. Marku se je dremalo. Prosi tedaj Miloša, naj bi zapel. Ali pobratim se bojni vile Ravijoje, katera mu je zažugala, da ga usmrtil, ako ga sliši peti po planini. A Marko mu reče: „Zapoj, pobratime; dokler imam šarca in buzdovan, ne stori ti vila nič hudega!“ Miloš zapoje o starih junakah, kako so junačili, kako so stavili samostane, ustavljali zadušbine (zadušnice) za dušo svojo. Marku se omili pesem, nagne se na sedlo, pa zaspri. Vila čuje Miloša in jame odpevati. A Miloš ima lepše grlo od vile same. Zato se razljuti Ravijoja in ustrelji Milošu puščico ravno v belo grlo. „Joj mi, pobratime!“ vzkljukne junak in pada s konja. Marko se vzbudi, vidi ranjenega junaka, pa izpodbode šarca za vilo. Po 3 kopja na visoko, po 4 kopja daleč je skakal konj, kmalu sta bila blizu Ravijoje. Da bi se rešila, vzleti pod oblake; ali Marko zavilbu buzdovan in jo zadene ravno med pleča, da pada na zemljo. Reva začne junaka bratimiti (imenovati brašča) in ga prosi, naj jo pusti živo, češ, da hoče nabratiti trave, da izleči Miloša. In res, komaj položi Ravijoja ranjenega nabranje trave na rano, oživi Miloš; še lepše mu je grlo in še bolj trdo mu je srce nego poprej. Od tega časa je bila vila Ravijoja Markova posestrima.

(Konec prihodnjih.)

dni je stal zopet pred sodnikom. Sodnik ga je vprašal z nova, kdo je in s čim se peča in odkod je doma. Ali neznanec je odgovoril, da ne pove, kdo je. Sodnik ga je obsodil na 6 mesecev ječe. Neznanec je odšel ves zadovoljen v ječe.

23 oseb utonilo. V Hoszumező na Ogrskem se je hotelo 30 oseb prepeljati v čolnu čez reko Tiso. Čoln se je sredi reke prevrnil in vsi so padli v vodo. 7 oseb se je rešilo, dočim so ostale utonile.

Nesreča na lov. Iz Budjejovic na Češkem potročajo: Na nekem velikem lovnu, ki se ga je udeležil tudi knez Liechtenstein, je strejal knez z lovskega voza. Konji so se splašili in osebe, ki so bile v vozu, so padle z voza. Knez Liechtenstein in voznik sta bila lahko, gozdar Gregorec pa težko ranjen.

Ce hoče mesar prevariti odvetnika! Neki pariski mesarski mojster je opazil, da mu je neki tatarski pes ukradel par vabljivih klobas, ki jih je razložil mojster pred svojo prodajalnico. Ko je pes klobase posrl, se je mirno pridružil svojemu gospodu, ki je pa kmalu nato šel v bližnjo hišo. Mojster je šel takoj za njim in izvedel, da je lastnik psa odvetnik ter ga zaprosil za pravni nasvet. Razvil se je sledči razgovor: „Povejte mi, gospod odvetnik, ali je lastnik psa obvezan povrniti škodo, ki jo napravi njegov pes?“ — „Svede, moj dragi.“ — „No, potem pa prosim za 5 frankov. Vaš pes mi je ravnokar ukradel za 5 frankov klobas.“ — Z izrazom, napol kislom, napol sladkim, je izročil odvetnik mesaru 5 frankov. Mesarski mojster je odšel popolnoma zadovoljen, da je tako lahko vijel odvetnika. Toda kdo popiše njegovo začudenje, ko dobi čez par tednov od svojega pravnega zastopnika račun za pravni svet v znesku 20 frankov. — Kdor se zadnji smeje, se najboljše smeje.

Iz celega sveta.

Grozna nesreča v železnom plavzu. V Kneuttingnu na Nemškem je založno tekoče železo 7 delavcev, ki so bili takoj mrtvi.

Pomračenje meseca. Na dan, ko so Srbija, Grška in Bolgarija napovedale vojno Turčiji, so viđeli v Belem gradu pomračenje meseca. Ta nebeški pojavi tolmačijo za znak zmage nad polumesecem; ob tej priliki so oživele stare pravljice o znamenjih, ki so se pokazala ob začetku kake velike vojne.

Albanci so izborni strelici, tako so dognali te dni tudi v bolnišnici v Belem gradu. Cela vrsta vojakov je ranjenih v levo roko. To se je zgodilo tako: Srbski vojaki so za okopi držali ležeč puško naprej z levo roko in Albanci so streljali na te roke in tudi res ranili obilno vojakov v levo roko.

Koliko ljudi so poklali in pobili Turki tekom enega stoletja? Nek list navaja strašne čine Turkov tekom enega stoletja: 50.000 ljudi so ubili in poklali na otoku Kios, 10.000 v Kurdistangu, 11.000 na Libanu, 10.000 v Bolgariji, 300.000 Armencev. To znaša 381.000 oseb, ki so bile žrtve mohamedanskega zverinstva.

Bolni ruski carjevič. Tajni svetniški Petrov, učitelj carjevič, objavlja podatke o pouku, ki ga vživa carjevič in ki se je pričel v preteklem letu. Učni načrti je napravila carinja, ki posvečuje vse svoje proste ure vzgoji svojega sina in ki ga v angleščini sama poučuje. Učitelji in vzgojitelji spremljajo carsko družino na vseh njenih potovanjih. Carjevič ima le junija in julija počitnice. Pouk se prične vsak dan med 9. in 10. uro zjutraj in traža k večjemu 3 ure. Carjevič je zelo pazljiv, pouka želen učenec in kaže

Bolezni na nogah,

rane, odprte noge, tudi pri ženskah, ozdravi v vsakem slučaju, tudi sedaj, če do zdaj še ni nič pomagalo,

dr. Listovo mazilo,

1 lonček 2 K 50 vin. franko, če se pošlje znesek naprej, po povzetju 50 vin. več. Razposilja Karl Illek, kemik, Sternberg, Moravsko.

630

Sukno

za moške in volneno za ženske oblike

83 zadnje mode, razpošilja najcenejše

Jugoslovanska razpošiljalna

R. Štermecki v Celju št. 300.

Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštne

prosto.

Prva južnoštajer. kamnoseška industrijska družba v Celju Nova ul. 11, zraven slov. šole.

Velika zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih vrst marmorja, granita in sienita. — Izdelovanje vseh monumentalnih in stavbenih del iz tu- in inozemskega materiala s strojnim obratom.

Plošče za pohištvo iz raznobarvnega marmora. Najnižje cene. Kulantni plač. pogoji.

Trgovina s pregerijskim blagom
Pozor Slovenci! Trgovina z moko in dež. pridelki
Točna in solidna postrežba.

Ivan Ravníkar Celje, Graška cesta 21.

Glavna slov. zaloga, velikanska izbira kranjskega vrvarškega blaga, kakor: štrang, ujzd, vrvi, štrikov za perilo, mrež za seno in otroške postelje itd. — Glavna slov. zalogu subih in oljnati barv, čopičev, firneta in lakov. Zalega na grobnih in voščenih sveč itd.

,Kapljice za svinje'. Cena 1 steklenice je 1 krone.

Gospod A. H., Sv. Križ, piše:

Hvala Vam za pripeljano zdravilo: Svinjske kapljice za rdečico: Uspeh vrlo povelenljiv!

Gospod Janez K. piše:

Prav dobro pomagalo!

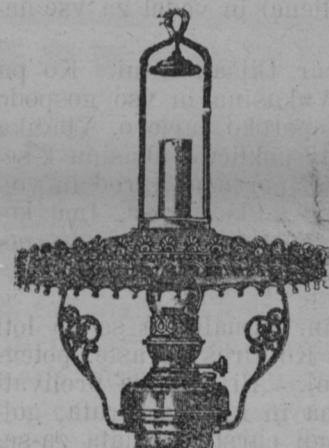
F. PRULL:
mestna lekarna pri c. kr. orlu
Maribor, Glavni trg štev. 15. 450

Zaloge Na drobov
vsakovrstnih semen na debelo. Zaloge
rudniških voda.

Denarja ni,

draginja je vedno večja, zaslutek pa majheo. Ako hočete z malim trudom gotovo 10 do 20 K na dan zaslužiti, pošljite za pojasnilo v pismu pet znakov po 10 vinarjev in svoj natančen naslov na:

**Josip Batič, Ilirska Bistrica,
Kranjsko.**

Edina štajerska narodna steklarska
trgovina Na drobno!

Franc Strupi, Celje Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogu steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklavskih del pri cerkvah in priv. stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

Šolske potrebščine

kaker zvezke, svinčnike, peresnike, peresa, kamenčke, tablice, radirke, gobe, črnilo, torbice, barve, čopiče, barvene krete itd. ima v največji izberi na zalogi tvrdka

Goričar & Leskovšek
Celje, Graška cesta 7.

Lastna zaloga

ljudskošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Zaloge raznega papirja.

Zvezna trgovina
Goričar & Leskovšek
Celje, Rotovska ulica št. 2.

Znamenje

pravega Franckovega pridatka za kavo je kavni mlinček. — Nahajajo se pa tudi ponaredbe. — Tedaj pozor pri nakupu!

Pravi :Franck: izdeluje se iz najboljših sirovin.

Tovarna v Zagrebu.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrirana zadružna z neomejeno zavezo.

Stolna ulica štev. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 $\frac{1}{3}$ %, proti tri mesečni odpovedi po 4 $\frac{3}{4}$ %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno hranilne položnice na razpolago (sek konto 97.078). Rentni davek plača posej inica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po 5 $\frac{1}{4}$ %, na vknjižbo in poroštvo po 5 $\frac{3}{4}$ %, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgoce pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve govorih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnika brezplačno, stranka plača le koleke.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izvenčni prazniki. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo
in pružajo sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Narodnoobrambni Vestnik

Občni zbor „Slovenske Straže“ in „Slovenske krščanskosocialne zveze“.

V nedeljo, 13. oktobra, je, da proslavi Slomškov spomin, zboroval v Mariboru občni zbor naše narodnoobrambne »Slovenske Straže«, z njo skupaj pa je zborovala njena mati »Slovenska krščanskosocialna zveza«. V par urah se je razvilo pred nami ogromno dela stotin in stotin požrtvovalnih delavcev, dela, pred katerim mora imeti respekt tudi nasprotnik. Naša organizacija je ta dan pokazala, da je njen narodnoobrambno delo edino praktično in trajne vrednosti, pokazala je, kako dviga slovensko ljudstvo do večje zavednosti in izobrazbe. Ob zvestem skupnem delu matere »Slovenske krščanskosocialne zveze« in njene hčerke »Slovenske Straže« so nam zagotovljeni tudi nadaljnji uspehi.

Na skupščini je bilo navzočih nad 200 delegatov z vseh slovenskih zemelj.

Predsednik državni in deželnih poslancev prof. Jarc otvoril občni zbor in konstatično sklepčnost. Pozdravlja vse udeležnike, ki so iz vseh krajev slovenske domovine v tako obilnem številu prihiteli, da slišijo, kaj je »Slovenska Straže« storila v preteklem letu in da se pomenijo o nadaljnem narodno - obrambnem delu. Lansko leto je zborovala »Slovenska Straže« v Celovcu, letos, v Slomškovem letu, pa je sklical vodstvo glavni zbor v Maribor, kjer je deloval, umrl in kjer leži v grobu naš nepozabni apostol Anton Martin Slomšek.

Pozdrav Štajercev.

Dr. Jos. Leskovar pozdravlja vse navzoče v imenu mariborske podružnice »Slovenske Straže« in v imenu štajerskih Slovencev. Izreka zahvalo, da se letos vrši

skupščina v Mariboru. Zbrani so vsi stanovalci, te združuje ena misel, kako naprej se braniti proti divjim napadom sovražnikov. Tla, na katerih se vrši občni zbor, so zgodovinska tla. V Mariboru je ognjišče slovenskega literarnega delovanja. V Mariboru je deloval Anton Martin Slomšek, kateremu se je zahvaliti, da je Spodnja Štajerska ostala slovenska. Naš namen mora biti, da navdamo vse ljudstvo s Slomškovim duhom. Prepričan sem, da bo Slomškov duh med nami in da bo Slomšek izprosil od Najvišjega blagoslov našemu delovanju. (Burno odobravanje.)

Predsednik Jarc se zahvali za pozdrav. Nato predlaga, naj bi se vršila skupna debata o predsedstvenem, blagajniškem in tajniškem poročilu, kar se sprejme brez ugovora.

PREDSEDSTVENO POREČILO.

Predsednik državni in deželnih poslancev Jarc poroča:

Na lanskem občnem zboru je zaključilo predsedstvo svoje poročilo s pozivom slovenskemu ljudstvu, naj zbira vojščake in orožje. Danes lahko poudarjam z zadovoljstvom, da ta klic kljub težkim gospodarskim krizam, v katerih se nahajamo, ni stal glas vpijočega v puščavi. Slovensko ljudstvo je pomnožilo armado vojščakov, ki hočejo v boj za brate, ki so bili doslej zapuščeni. Vedno globlje prodira v vse sloje našega ljudstva zavest, da mora vsak Slovenec vse, kar trpe naši bratje in sestre na meji krivic in nasilja, občutiti, kakor da ga boli rana na lastnem telesu. Zlasti se slovenska mladina — in to poudarjam s posebnim veseljem — zbira v

vedno večjem številu pod zastavo »Slovenske Straže«, in kmečki fant in kmečka dekle, delavec in delavka sta postala naša najmarljivejša borivca in osramotila marsikaterega inteligenca, ki še gleda naše delo postrani.

Slovensko ljudstvo je v preteklem letu še v večji meri kakor prvo leto dokazalo svojo požrtvovalnost, ki se kaže najbolj v številkah, o katerih bo poročal naš blagajnik. Ker so naši dohodki stalno napredovali, je bilo »Straži« mogoče, na vseh poljih nadaljevati započeto delo. V ospredju je bila tudi v pretečenem letu povzdušna ljudska izobrazba. Analphabet in človek, ki sploh nima duševnih potreb, sta prva, ki vtoneta v tuji povodnji. V tej zavesti smo storili vse, kar smo mogli, da širimo pravo izobrazbo med ljudstvom v obmejnih krajih. Za knjižnice smo izdali 2000 K 94 vin. Njih število se je pomnožilo za 12, tako da »Slovenska Straže« danes vzdržuje 92 knjižnic, večina jih je na Koroškem, nekaj na Štajerskem — zlasti tudi v industrialnih krajih Gornje Štajerske — in na Kočevskem. Pozabili pa tudi nismo svojih bratov na Beneškem in preko Mure. S časopisjem smo preskrbeli 576 slovenskih hiš — 250 več kakor lani — in izdali v ta namen 3420 K 25 vin. — 1757 K več kakor lani. Sad tega dela je že očiven. S slovenskim časopisjem se je začelo — kakor posnenamo iz došlih poročil in nenadoma nastalega zanimanja — novo narodno življenje celo po krajih, o katerih smo mislili, da so za Slovensko za vselej izgubljeni. Podpori izobraževalnim društvom, zaledališke odre in domove na meji smo izdali 4507 K 79 vin., sicer

manj kakor lani, čemur pa je vzrok to, da se je zlasti prvo leto izplačalo več najnujnejših podpor. Podpirali smo tudi delo naših Orlov za mejo, uverjeni, da se nam ne bo več treba batiti za mejo, ako dosežemo vsaj od daleč idealni cilj smotrene orlovske organizacije ob celi meji. Kolikor Orlov ob meji, toliko ne-ustrašnih stražnikov! Vsi stroški za ljudsko izobrazbo v širšem smislu so znašali torej okrog 10.000 kron, za naše skromne razmere dosti velika, pa še bolj plodonosno naložena svota!

Lep napredok smo tudi zapisati na šolskem polju. O troških vrtcev vzdržujemo troje: Sv. Križ pri Trstu, Velanje v Devin (z večjo podporo). V kratkem se pa otvorijo še otroški vrtci v Podgori in Ločniku pri Gorici, v Šoštanju in dvoje ali troje njih tik Trsta. Stroškov za otroške vrtce je bilo 5089 K 25 vin. Našim narodnim nasprotnikom so v šolske namene na razpolago ogromne svote. Tekmovati z njimi v korupciji, ki jo širijo takorekoč s kupovanjem otrok in staršev, ne moremo in ne maramo! Pač pa smo smatrali za svojo dolžnost, vršiti karitativno delo za slovenske otroke ubogih slovenskih staršev. Zato smo prispevali za šolarske potrebščine mnogim obmejnim šolam deloma v denarju, deloma šolskih knjig, za šolarske kuhinje, za božičnice in Miklavževe večere in dvema občinama dovolili brezobrestno posojilo za šolske stavbe. Vsi sem spadajoči izdatki so znašali 7798 K 74 vin. V tej svoti je pa všteta tudi še svota, ki smo jo izdali, da omogočimo na Koroškem otvoritev dveh gospodinjskih šol. »Slovensko Stražo« čaka v tem oziru v bodočnosti delo, ki je za ohra-

Vsak Slovenec, vsaka Slovenka naj kupi takoj več srečk „Slou. Straže“.

Srečka samo 1 K! — Žrebanje že 18. novembra!

Vrednost vseh dobitkov je 20.000 K. Vseh dobitkov je 1554.

Kaj je prvi dobitek?

Prvi glavnji dobitek v vrednosti 5000 K:

Kompletna fina oprava za tri sobe in kuhinjo, obstroječa iz spalne oprave, jedilnice, salonske garniture, giasovirja in kuhinjske oprave, ali 5-6 1/2 HP. bencin-motor, mlatilnica z dvostrukim čiščenjem, slamoreznica.

Kaj je drugi dobitek?

Drugi glavnji dobitek v vrednosti 1000 K:

1 giasovir ali 1 vagon sortiranih umetnih gnojil ali 1 garnitura za košnjo (stroj za košnjo, stroj za obračanje, brana).

Kaj sta tretji in četrti dobitek?

Tretji in četrti glavnji dobitek v vrednosti po 500 K:

Oprava za spalno sobo za dve osebi ali 1 gapelj z mlatilnico ali 1 stroj za košnjo.

Ostali dobitki:

so vredni 13.000 K, in sicer:

Deset dobitkov v vrednosti po 100 K. Štirideset dobitkov v vrednosti po 50 K. Sto dobitkov v vrednosti po 20 K. Dvesto dobitkov v vrednosti po 10 K. 1200 dobitkov v vrednosti po 5 K.

Ena srečka samo eno kromo!

Kjer srečka „Slou. Straže“ ne dobite v prodajalnah, pišite po srečke na naslov: Pisarna „Slou. Straže“ v Ljubljani.

Nazadnje, tudi spredaj je največja moč srečk obnovil.

nitev Slovenstva največjega pomena. Vzgojimo iz slovenskih deklev vrlje slovenske gospodinje in brez strahu bomo lahko zrili naprej. Zavedajoč se važnosti te akcije, bom stavljal in utemeljil danes še poseben predlog. — Najtrdnejše delo za naš narodni napredok je smotreno delo za povzdigo našega kmečkega gospodarstva. Kar se je doslej doseglo pri nas in drugod v tem oziru, moramo največ pripisati razvoju zadružništva. Da vzgoji zavedne voditelje naših zadrug in z vzgojnimi vplivom zadružne misli utrditi tudi narodno misel, je omogočila »Slovenska Straža« s svojo podporo četvero koroškim mladencem obisk »Zadružne šole« v Ljubljani. Podpora v ta namen bo odslej stalna točka med izdatki »Slovenske Straže«. Revnih srednjesholcev iz obmejnih krajov tudi nismo pozabili! Poleg večjih podpor »Dijaškemu domu« v Celovcu, ki je prejel od nas 1500 K, in »Učiteljskemu domu« v Celovcu — podpora 200 K — smo podpirali dva koroška gimnazijca v Ljubljani. Tudi več obmejnih akademikov je bilo deležnih naše pomoči. Vse diaške podpore so znesle 1628 K 26 vin. Priznavam, da je bilo doslej že pre malo, kar smo storili za organizacijo delavstva po tujih industrialnih krajih in za varstvo izseljencev. So pa to naloge, ki se jim »Slovenska Straža« ne bo mogla in ne smela izogniti, ampak treba bo zanje žrtvovati, kar bo sploh mogoče.

V svojem programu ima »Straža« zlasti tudi študiranje meje. Pretečeno leto smo proučili natančneje polovico Kočevskega in razmreje med ogrskimi Slovenci. Začeto delo se bo nadaljevalo od leta do leta.

Svota vseh podpor je znesla 25.768 K 23 vin., za 6587 K 21 vin. več kakor lani. Odpade pa od te svote na Štajersko 7129 K 36 vin., na Koroško 10.253 K 44 vin., na Primorsko 6024 K 59 vin., na Kranjsko 948 K 60 vin., na druge dežele 619 K 24 vin. in na splošne podpore 793 K. Od svojega početka do danes je izdala »Slovenska Straža« podpor v narodno-obrambene namene: 54.091 K 53 vin.

Gledate poslovanja predsedstva pri razdeljevanju podpor je treba poudariti, da je za rešitev vsake prošnje odločilna izjava dotednega pokrajinskega pododbora. Tako je v delovanju »Straže« združena avtonomija s centralizmom.

Pri prodaji in nakupovanju slovenske zemljiške posesti smo posredovali, kolikor je bilo mogoče. Žal, da so vsled splošne denarne krize tudi razmere pri hipotečnem kupčiji kritične in da vsled tega za marsikat lep kos naše zemlje ni bilo mogoče dobiti pripravnega kupca.

Za izvršitev sklepov lanskog občnega zbora za varstvo domačije smo izvedli pripravnalne korake in nameščamo izdati o tem poljuden spis s slikami. Slavnost narodnih nošči, nameravana za letošnje poletje, se je za sedaj odložila, ker se je preložil tabor jugoslovanske mladine na poznejši čas.

Troje ciljev si mora po mnenju predsedstva staviti »Straža« za bližnjo bodočnost. Govori in piše se mnogo o problemu malega naroda z ozirom na zadnje ljudsko štetje. Izseljevanja iz agrarnega ozemlja v industrialno ne bomo ustavili. Poizkušati kaj takega, bi bila utopija. To je pojav, ki se kaže kakor pri nas tudi pri velikih narodih. V velikem delu Češke, ki je pretežno agrarnega značaja, pada od štetja do štetja število prebivalstva, ravno tako tudi v nemških alpskih deželah. S temi razmerami in s tem razvojem nam je treba računati kot danim in zato zastaviti vse sile, da ljudstvo, ki se izseljuje, ne odpade kot trhla veja. Brigali smo se doslej premalo za našo narodno diaspozo v gornještajerskih industrialnih krajih. V Gradcu je temelj organizaciji naših ljudij položen, naše delo nas bo vodilo sedaj dalje k drugim zaposlenim bratom in sestram. Na tej poti pa se bo pokazalo brez dvoma eno: da bo težko ohraniti tistega, ki je odšel z doma brez zavesti, da je zvezan s svojim ljudstvom in navezan na svojo domačijo. Skrb za šoli odraslo mladino ob meji je zato naša druga velika naloga. Organizacija fantov in deklet ob vsej meji bo podlagata bodočemu delu. Tretje, česar ne smemo pozabiti in za kar dela »Südmärkte« ravno sedaj s polnim parom, je skrb za obrtni naraščaj, za slovenske vajence, pomočnike in mojstre po obmejnih krajih. »Straža« je že doslej storila v tem oziru marsikaj, a sistematično delo se še ni začelo.

Konečno še beseda nasprotnikom! Njih kritike se ne bojimo in jo lahko prenesemo! Kdor ima oči in sploh hoče gledati, lahko vidi, kaj je storila »Slovenska Straža« v prvih dveh letih! V očeh naših nasprotnikov bo seveda vse naše delo strankarsko — klerikalno. To nas ne moti. Vemo dobro, da bi bilo slabo znamenje za nas, ko bi od ljudi, ki mečejo nune iz svojih šol, zidanih z denarjem vseh Slovencev, želi priznanje in pohvalo. »Slovenska Straža« ne bo borbala v svet vseh podrob-

Kajti to bi se reklo razkrivati neprimerno močnejšemu sovražniku svoje še slabotne postojanke! Tiho in vztrajno pojedemo dalje po poti, ki jo izpoznavamo za pravo. V Slomškovem spominu so se združili letos vsi, kar jih je med Slovenci dobromislečih, vanje oprta bo tudi »Slovenska Straža« vršila svoje ljudsko delo v zmislu načela Slomškovi!

TAJNIKOVO POROČILO.

Tajnik Ivan Štefe je podal naslednje poročilo: Predsedstveno poročilo Vam je podalo vpogled v raznovrstno delo, ki smo je vršili preteklo leto v »Slovenski Straži«. Zapisnik »Slovenske Straže« o sejah njenega odbora, bi bil s predsedstvenim poročilom v glavnih potezah večinoma izčrpan, stotin in stotin podrobnosti, ki spadajo v poglavja, katera je omenjalo predsedstveno poročilo, pa tu ne bom navajal, ker marsikaj, kjer je »Slovenska Straža« s 1000 kromami izvršila uspešno delo, bi lahko bogatejši nasprotnik to delo pokvaril z 10.000 ali več kromami. Vsakemu članu so zapisniki na vpogled, vse podružnice se lahko na ta način pouči tudi o vseh podrobnostih. Poudarjam, da je previdno delo »Slovenske Straže« nas vodilo na vseh poljih do najlepših uspehov, za kar imajo nemalo zaslugo pokrajinski odbori: štajerski, koroški, primorski podobor, v katerih sede najoddilčnejši Vaši zaupniki, po katerih nasvetih je »Slovenska Straža« vedno reševala došle vloge.

Kakor ste razvideli iz predsedstvenega poročila, zastavlja »Slovenska Straža« svoje delo večinoma tam, kjer neha s svojim delom šola. »Slovenska Straža« je tako izpopolnila veliko vrzel v naši narodni organizaciji. S tem, da je »Slovenska Straža« krepka opora izobraževalnemu in gospodarskemu organizatoričnemu delu ob mejah tudi preko slovenskih mej, izvršuje svoje načelo: da našega narodnega sovražnika nikdar ne bomo premagali z denarjem, ampak s tem, da dvignemo skrite zaklade duha vsega našega naroda, da dvignemo našemu narodu izobrazbo in njegovo gospodarsko moč. Mislim, da je delo za rešitev rojakov v tujini nekoliko več vredno kot pa n. pr. tekma za kako sokolsko prvenstvo. Kako visoko pojmuje naše liberalno časopisje vrednost pravega narodnoobrambnega dela, priča dejstvo, da je to časopis enega sokolskega tekmovalca letos bolj slavilo, da je imelo zanj več prostora kot pa za Antonia Martina Slomška, ki je rešil tisoče in tisoče Slovencev. Če kedaj, se je pri proslavi Antona Martina Slomška videla malenkost naših nasprotnikov. »Slovenski Straži« pa ostanejo vodilo Slomškove besede: »Povzdiguje Slovencem bistre glave, naj bodo vrli sini Slave!« Anton Martin Slomšek je začrtal »Slovenski Straži« pot z besedami: »Le bistrimo si glave, ne dremajmo zaspani, drugim narodom prodani.« Tako bodo najboljši, neprodiren ščit v našem narodnem boju: gospodarska moč, izobraženost, poštenost in zavednost narodova in tako bode proti vsem naklepom »Schulvereina« in »Südmärkte« odgovarjal narod z besedami Antona Martina Slomška: »Z denarjem se poštenja ne kupi!«

S tega stališča smo delali tudi v preteklem, drugem letu obstoja »Slovenske Straže«, v katerem je imelo načelstvo 22 sej, glavni odbor se je pa sešel v Ljubljani petkrat.

Obširne naloge so te seje naložile naši društveni pisarni, v kateri imamo enega knjigovodjo, ki rešuje obenem tudi došlo pošto, enega pomožnega uradnika, eno pomožno uradnico ter enega služnika. Izdatek na plačah se je od lani na letos znižal. Poudarjam, da je dosedanjji napredok »Slovenske Straže« bil mogoč le s pisarno, kajti brez take pisarne bi bila rešitev, vpisovanje vsak dan naraščajoče dnevne pošte, red v različnih zalogah, ki so v oskrbi »Slovenske Straže«, rešitev najrazličnejših naročil in beleženje, kar »Slovenska Straža« sprejme in izda, nemogoče, četudi večina odbornikov po svojih uradnih urah vsek dan popolnoma brezplačno dela za »Slovensko Stražo«. Pisarna se je zadnji čas tako uredila — mnogo zasluga ima za to tudi deželni oficijal g. Šelko, ki je stavil svoje moči brezplačno na razpolago, za kar mu bodi tu izrecena srčna zahvala — da je pisarna kos tudi veliki akciji, naši loteriji, tako da za to loterijo ni bilo treba nič pomnožiti osobja. Sedaj naj se pa pogleda ob takih prilikah v druge narodnoobrambne pisarne, ki imajo naravnost ogromne pisarne. »Schulverein« je imel takrat, ko je beležil 10.000 pisarniških števk, osem uradnikov, danes obseg pisarna njegova celo posloplje in nad 50 uradnikov. Če hočemo napredovati, nam je pisarna prva potreba. Poglejmo samo »Družbo sv. Cirila in Metoda«, ki samo za enega potovalnega učitelja izda 4000 K, kolikor nas naša pisarna komaj skupaj velja. Če je bila ob velikem delu kaka pritožba, bomo v bodoče skušali doseči rekord-pisarno brez pritožb. Zdi se mi, da moramo odpraviti kuverte s firmo »Grafika«.

Cajti to bi se reklo razkrivati neprimerno močnejšemu sovražniku svoje še slabotne postojanke! Tiho in vztrajno pojedemo dalje po poti, ki jo izpoznavamo za pravo. V Slomškovem spominu so se združili letos vsi, kar jih je med Slovenci dobromislečih, vanje oprta bo tudi »Slovenska Straža« vršila svoje ljudsko delo v zmislu načela Slomškovi!

Pisarna je prejela v preteklem letu 2321 pisem, razposlala je 13.498 pošiljatev.

V loterijski zadavi je prejela pisarna 416 pisem, odpisala je pa 1434 odpošiljatev, promet je torej bil 17.669 točk.

Imeli smo zvezo z Jugoslovansko Strokovno Zvezo, z Rafaelovo družbo, in pri tem delu smo opazili, kako nujno potrebno bi bilo, če bi iz teh društev in iz »Slovenske Straže« napravili centralno pisarno, ki bi bila na razpolago tudi vsem našim pokrajinskim »Slovenskim krščansko-socialnim zvezam«. Tako bi bil mogoč točen pregled, mogoča rešitev iniciativnih predlogov raznih odborov, taka pisarna bi bila v korist našim ljudem v tujini in tako tudi domovini, tako bi posegli tudi v žlostne ameriške razmere, kjer se širi svobodomiseln gibanje in kamor se naše delo tudi mora obrniti, ako se hočemo obvarovati svobodomiseln kuge iz Amerike.

Središče dela je sedaj loterija. Izdanih je doslej 40.000 srečk (od teh na Štajersko 7000, Primorsko 2000, Koroško 3500, ostalo je vzela Kranjska). Upamo, da v prihodnjih dneh do 18. novembra vsak somišljenik in vsaka somišljenica stori med svojimi kroggi svojo agitacijsko dolžnost, da oddamo vsaj še enkrat toliko srečk! Vsak godovnik, vsaka godovnica naj za godovna darila dobiva samo srečke »Slovenske Straže«!

Omeniti mi je tudi, da je pisarna po navodilih odbora izvrševala vso agitacijo za »Slovensko Stražo« po časopisu, in ta agitacija, kakor ste videli iz naših časopisov, ni bila majhna. Iskrena hvala vsem tistim časopisom, ki so nam bili na razpolago, naj bodo tudi nadalje naše najuspešnejše orožje. »Slovenska Straža« je izdajala »Narodnoobrambni Vestnik«, ki je mnogo pripomogel, da je prodala misel »Slovenske Straže« v najširše sloje.

S pomočjo časopisa je bilo tudi mogoče, da se je »Slovenski Straži« sijajno posrečila Slomškova proslava, ki je dvignila nanovo zavest tisočem in tisočem Slovencem. Če bi »Slovenska Straža« letos ne napravila drugega, kakor da je s posebno izdajo svojega »Narodnoobrambnega Vestnika« opozorila vse Slovence na 50-letnico smrti slovenskega apostola Antona Martina Slomška in združila ljudstvo in mladino v proslavi njegovih naukov, je storila veliko narodno-izobraževalno delo. »Slovenska Straža« je ob tej priliki založila tudi stvari, potrebne za proslavo, razposlala je slavnostne govorje, načrte slavnosti, založila je prekrasne Slomškove razglednice, posebno velik uspeh pa je imela s Slomškovimi podobicami za šolsko mladino, katerih je razdeljenih med šolsko mladino 30.000 izvodov in še vedno prihaja nova naročila. S Slomškovo proslavo je »Slovenska Straža« najbolj podčrtala svoj program.

Z veseljem morem poročati, da zanimalje za »Slovensko Stražo« ne pada, kakor so nekateri pričakovali, ampak narašča. Na Kranjskem se je ustanovilo v preteklem poslovnem letu šest novih podružnic, na Štajerskem dve novi podružnici, na Koroškem dve novi, na Goriškem nobena nova, na Tržaškem nobena nova in v Istri nobena nova podružnica.

Podružnic imajo: Kranjska: 109 podružnic, 16 ustanovnih, 75 10kronskih, 526 rednih in 1529 podpornih članov. — Štajerska: 54 podružnic, 5 ustanovnih, 43 10kronskih, 2435 rednih in 678 podpornih članov. — Koroška: 15 podružnic, 3 ustanovne, 7 10kronskih, 672 rednih, 214 podpornih članov. — Goriška: 16 podružnic, 2 ustanovna, 9 10kronskih, 648 rednih, 189 podpornih članov. — Tržaška: 5 podružnic, 1 ustanovnega, 2 10kronskih, 312 rednih in 54 podpornih članov. — Istra: 2 podružnici in 68 rednih članov. — Imamo tedaj 211 podružnic; podružnice štejejo 27 ustanovnih, 126 10kronskih, 9402 redna in 2664 podpornih članov; skupaj 12.229 članov (lani 10.354).

K temu bi bilo prijeti člane onih podružnic, ki niso poslale izkaza. Letos ima poleg tega centrala 70 ustanovnikov (lani 66), tako da je letos skupno število članov 12.299.

Če vpoštevamo, da smo imeli letos na vsej črti občinske volitve, ki so našim ljudem naložile velike stroške, in če vpoštevamo splošno draginja, smo lahko veseli, da smo kljub temu napredovali. Krepko voljo imamo delati dalje. Ogromno je še naše polje, kjer lahko napredujemo, pričeli smo komaj in že smo v drugem letu dosegli toliko dohodkov, kakor jih je imela »Družba sv. Cirila in Metoda« šele po 18. letu svojega obstanka. Če vpoštevamo pri tem, da naši somišljeniki vzdržujejo ob meji ogromno zavodov, ki so prave naše narodno obmejne trdnjave, če vpoštevamo našo narodno obrambo, ki se vrši v gorskem »Šolskem Domu«, goriščem »Slovenskem sirotišču«, v koroških šolskih društvih, v skrbi za dijaščtvom in v naših izobraževalnih društvih, če omenjam najglavnejšo našo narodnoobrambno trdnjavjo »Družba sv. Cirila in Metoda«.

ogromno ljudsko delo, tedaj stojimo v narodnoobrambnem delu ogromno pred našimi liberalnimi nasprotniki, in v zavesti tega dela skor ni kdor ne reagiramo na njihove vsakdanje psovke. Le to vprašam nasprotnike: Ali ni pomembnejši vinar našega kmeta in delavca za narodnoobrambne namene, kakor pa 1000 kron, katere daruje »za narod« kak liberalen napuhne zvečer ob vinu v gostilni, dočim je prej cel dan ljudstvo odiral? Ali je s tem povrnjeno narodu ono, kar mu je vzel? Koliko takih narodnjakov se na Slovenskem narodno šopiri, dočim narod preganja z njegove grude!

Mi pa, tovariši in tovarišice, premisljajmo, kaj in kako storiti, da se naša »Slovenska Straža« osrež zopet še bolj okrepi. Kaj je treba storiti?

1. Naše podružnice naj imajo vsak mesec seje, nastavijo naj zaupnike ali zupnike v vsaki vasi, ki naj pazijo posebno na to, katera prodajalna še nima ali noče imeti našega blaga. Agitatorji naj o tem ljudstvo primerno pouče.

2. Ko pridejo Mohorjeve knjige, naj vsak dán poverjenik dar za »Slovensko Stražo«, čim več, tem bolje. Najboljše bi bilo, da bi ob tej priliki mnogo članov Mohorjeve družbe darovalo po 50 vinarjev — tam, kjer bo vsaj 25 takih članov, se lahko ustanovi iz teh članov podružnica »Slovenske Straže«, ki bi letno udinno pobrala skupno s članarino za Mohorjevo družbo. Možje in fantje — pol litra vina ali liter vsak na leto manj, pa tistih 50 vinarjev ali kronico »Slovenski Straži«, pa bodo imeli zavest, da ste storili nekaj za rešitev svoje domovine Dekleta, nekoliko manj liša — pa bo v vsaki župniji cvetela podružnica »Slovenske Straže«. Če se č. gg. poverjeniki Mohorjeve družbe in naši zavedni somišljeniki in somišljenice po tem navodilu žrtvujejo — naraste lahko število članov »Slovenske Straže« v enem letu vsaj na 40.000, če ne več. Na vsi poverjeniki Družbe sv. Mohorja in vsi mi na ta način počastimo spomin ustanovitelja Družbe sv. Mohorja Antona Martina Slomška!

3. Ob tej priliki naj tudi vsa naša županstva in vsi naši gospodarski zavodovi izročijo darove za »Slovensko Stražo«. Naša županstva in druge naše pisarne in posamezniki naj redno rabijo narodni koleksi »Slovenske Straže«!

POROČILO BLAGAJNIKA.

Blagajnik Anton Volta je poročal:

Slavna skupščina! Splošna draginja, slaba letina, razne vremenske in druge nezgode, ki so obiskale lani in letos našo domovino, so nas upravičeno navdajale s strahom, da bodo dohodki »Slovenske Straže« letos padli. Ali to strah je bil prazen. Slovensko ljudstvo, čeprav po večini ubogo, je že od nekdaj znano kot zelo radošno, in priskočilo je tudi v preteklem poslovnem letu našim obmejnim bratom z obilnim darom na pomoč. Sporočiti Vam imam veselo vest, da so se letos dohodki »Slovenske Straže« znatno pomnožili. Dosegli smo lepo sveto 61.337 K 26 vin. proti lanskim 55.503 K 31 vin. Ako še vpoštovamo dejstvo, da je bilo med lanskimi dohodki nad 12.000 K ustanovnine, katere je letos samo 900 K, se moramo naravnost čuditi, da je letošnji prirastek tako velik.

Kako se je pa nabrajal ta denar?

V prvi vrsti moramo omeniti naše podružnice, ki so poslale 12.190 K 69 vin. prispevok. Seveda bi se ta svota še zelo povišala, ako bi prišeli vse zneske, katere so poslale za razno društveno blago. Nekaj podružnic sicer ni posalo nič prispevkov, vendar pa moramo na splošno podružnice pohvaliti, da so izvršile, kolikor je bilo v njih moči, svojo dolžnost. Ako razdelimo omenjeno svoto po deželah, vidimo, da so prispevale kranjske podružnice 5182 K 25 vin., štajerske 4484 K 72 vin., koroške 1078 K 99 vin., primorske 1444 K 73 vin.

Glavni vir dohodkov »Slovenske Straže« so in morajo biti podružnice. Zavedati bi se morale, da je v njihovih rokah napredovanje in nazadovanje »Slovenske Straže« in s tem tudi usoda obmejnih bratov. Zato pa kličemo vsem podružnicam, posebno pa tistim, ki se pretečeno leto niso odzvali: Skušajte izravnati prihodnje leto z obilimi prispevki to, kar ste pretečeno leto zamudile. Nabirajte nove člane in ne odnehatje preje, dokler ne bo nobene slovenske hiše brez člena »Slovenske Straže«.

Ustanovniki so preteklo leto pristopili štirje, ki so vplačali 550 K. Zadnji obroki ustanovnikov prejšnjega leta so znašali 350 K, tako, da smo letos prejeli 900 K ustanovnine. Skupno štejemo sedaj 70 ustanovnikov, lepo število, pri katerem pa ne smemo ostati. Zato prosimo vse premožnejše slovenske kroge, da se spomnijo ubogih bratov na meji in pristopijo kot ustanovniki »Slovenske Straže«.

Daroval se je nabralo 9048 K 99 vin., in sicer je prispevala Kranjska 4607 K 44 vin., Štajerska 2786 K 21 vin., Koroška 923 K 59 vin., Primorska 558 K 66 vin., drugi kraji 173 K 09 vin.

Zapuščin je prejela »Slov. Straž« v preteklem letu 1356 K 70 vin. Slava tem vrlim rodoljubom, ki so se še zadnji hip spomnili trepičih bratov ob meji. Naj bi temu lepemu vzgledu sledilo še obilo rodoljubnih src.

Posebno pohvalo pa zaslužijo naši vrli Mohorjani in č. gg. poverjeniki. Zbrali so v pretečenem letu 3830 K 54 vin. Ako računamo, da je daroval vsak Mohorjanov vprečno po 10 vinarjev, dobimo, da se je v pretečenem letu odzvalo naši prošnji nad 38 tisoč, t. j. skoraj polovico Mohorjanov. Srčno prosimo č. gg. poverjenike, naj tudi letos blagovolijo zastaviti vse svoje moći, da se bo omenjena svota v prihodnjem letu še znatno zvišala.

Članarine iz tistih krajev, kjer še ni podružnic, smo prejeli 219 K, dohodkov iz nabiralnikov je bilo 1142 K 13 vin., dohodki predavanj 738 K 88 vin., Slomškov sklad za uboge obmejne dijake znaša do danes 250 K, nabiralnikov je bilo plačanih za 200 K, obresti od naloženega denarja znašajo 153 K 85 vin.

Kaj pa društveno blago? Papirja smo prodali pretečeno leto za 5430 K 26 vin., kolkov za 1380 K 48 vin., razglednic za 3718 K 38 vin., računske listov za 179 K 45 vin., slik za 661 K 78 vin., raznega blaga za 765 K 10 vin. Skupno se je prodalo društvenega blaga za 12.135 K 45 vin. Društveno blago bi lahko neslo »Slovenski Straž« še dosti večje dohodke, ako bi se seveda bolj rabilo. Širite tedaj to blago. Posebno naj se splošno vpelje raba narodnega kolka — pa društvenih razglednic.

Provizije od raznega blaga, ki se prodaja v korist »Slovenske Straže«, od zavarovanja in drugega smo dobili 8644 K 41 vin., in sicer od vžigalic, cikorije, drož, mila, sveč, zavarovanja, tkanin, čistila »Sava« in turških srečk. Iz te velike vsote vidimo, koliko se lahko nabere za »Slovensko Straž«, ne da bi posameznik kaj čutil na svojem žepu. Zato pa kupujte le tisto blago, ki se prodaja v korist »Obmejnima Slovincem«, zavarujte se edino le po »Slovenski Straži«. Ako bomo vsi v tem oziru storili svojo dolžnost, se bo provizija ne samo podvajala, ampak potrojila.

Prehodnih dohodkov je bilo 2817 K 7 vin. Ako k tem dohodkom prištejemo še prebiteit lanskega leta, ki je znašal 7709 K 55 vin., dobimo sveto 61.337 K 26 vin.

Kaj pa izdatki?

Podpor se je izplačalo 25.768 K 23 v.

Za tiskovine, okrejnice, listine podružnic

itd. smo izdali 1674 K 95 vin., »Narodnoobrambi Vestnik« 903 K 45 vin., nabiralniki so stali 1800 K, za društveno blago smo izdali 4558 K 70 vin., in sicer za papir 1105 K 56 vin., za kolke 638 K 15 vin., za razglednice 2205 K 38 vin., za slike 609 K 61 vin. Inventarja se je nakupilo za 480 K. — Stroški predavanj so znašali 452 K 14 vin.

Uprava je stala: Pisarniške potrebščine 143 K, potni stroški 491 K 50 vin., stanarina 850 K, manipulacijski stroški poštne hranilnice 129 K 87 vin., poština 1270 K 95 vin., plače 4690 K.

Raznih stroškov je bilo še 2137 K 61 vin., prehodnih izdatkov pa 2510 K 70 vin. — Vseh izdatkov skupaj je bilo 47.861 K 10 vin.

Društveno premoženje znaša: Prebiteit pretečenega poslovnega leta 13.476 kron 16 vin., inventar 5044 K 94 vin., nabiralniki 1867 K 80 vin., zaloge papirja, razglednic, kolkov in drugega blaga 6472 kron 92 vin., dolžniki 1338 K 46 vin. — Skupaj tedaj 28.200 K 28 vin. Lani je znašalo društveno premoženje 24.401 K 52 v., letos se je tedaj zvišalo za 3798 K 76 vin.

Slavna skupščina!

To so številke, katere se Vam imam kot blagajnik podati. K svojemu poročilu nimam ničesar drugega dodati, kot edino le prošnjo, da nam tudi prihodnje leto ostanejo zvesti vsi dosedanji prijatelji »Slovenske Straže«, in da bi se njim pridružilo še veliko število drugih. Le tedaj, ako bodo vsi zavedni Slovenci in Slovenke storili svojo narodno dolžnost, bo mogla »Slovenska Straž« uspešno delovati v ogroženih krajih. Na krov tedaj vsi, ki ste edini v ljubezni do svojega materinega jezika in ki se zavedate, da je naša sveta dolžnost čuvati in ohraniti lepo našo domovino!

Končam z besedami, katere je izrekel na smrtni postelji naš slavni vladika Ant. Martin Slomšek:

»Ni treba, da živim, treba pa je, da izpolnim svoje dolžnosti!«

Sledimo vsi nauku Slomškemu: »Pomagajmo pošteno in iz vseh moči k sreči domovine!«

K blagajnikovemu poročilu pripomni predsednik prof. Jarc, da pri teh dohodkih niso všetki dohodki efektne loterije. Za loterijo se bo svoječasno podal poseben račun.

POROČILO NADZORSTVA.

V imenu nadzorstva je poročal gosp. Ivan Kregar, da je nadzorstvo natančno pregledalo vse knjige in blagajno ter našlo vse v najlepšem redu. Zato predlaga načelstvu absolutorij.

DEBATA.

Predsednik Jarc otvoril debato in dà besedo dr. Brejcu.

KOROŠKI SLOVENCI O NAŠEM DELU.

V imenu koroških Slovincov se je oglasil g. dr. Brejc, ki je izvajal:

Ker iz celega poročila izhaja, da je »Slovenska Straž« obračala na Koroško posebno veliko pozornost, zato smo ji Koroški dolžni iskreno zahvalo.

Korošci smo še vedno tega prepričanja, da se bo na koroških tleh odločil boj za obstanek slovenskega naroda. Nemški most do Adrije ni prazna, oratorična fraza; v njem se marveč izraža politični in gospodarski cilj Nemcev. Amerika je za Nemce izgubljena, zato se obračajo proti jugu. Iščemo ventila preko tistih dežel, ki leže med njimi in med morjem na jugu. To omenim radi tega, da razumemo, zakaj Nemci s tako vehemenco težijo proti jugu. Ta boj torej ni zgolj izrodek bolnega nemškonacionalnega šovinizma, marveč ima globlje vzroke in radi tega tudi ni prehoden. Zato je pametno in nujno potrebno, da obrača »Slovenska Straž« večji del svojih dohodkov in svojega dela na Koroško, na tista tla, kjer se bo odločila usoda slovenskega naroda.

Zadnje še smo doživeli časnikarsko polemiko, če na Koroškem res nazadujemo, in kdo je kriv tega nazadovanja? Če koroški Slovenci nazadujejo, ni krivo, ker sem jaz prišel na Koroško in prinesel »klerikalizem« tja. Ta razvoj se je pričel, odkar imamo splošni ljudskošolski zakon; torej v času, ko Slovenske Ljudske Stranke še ni bilo nikjer, zlasti pa ne na Koroškem. Pač pa moramo reči, da družba sv. Cirila in Metoda ni storila svoje dolžnosti.

To danes javno povem in sem pripravljen to svojo trditev povsodi zagovarjati. Koliko je Cyril Metodova družba storila za Koroško, kažejo številke. V roki imam družbin koledar za leto 1912. Iz bilance za leto 1909. posnemam, da je v tem letu družba izdala 174.000 kron, med tem za šentrupertsko šolo na Koroškem jedva celih 7000 kron! Poglejte tudi številke za leto 1912. V tem letu je družba izdala za šolstvo v Trstu 103.000 kron, na Goriškem 43.000 K, na Štajerskem 26.000 kron, na Koroškem 18.000 K, med temi je samo kakih 8000 K rednih izdatkov,

drugo gre na račun nameravane nove šolske stavbe Vodicijevi. Te številke govore o vnm. Cyril Metodove družbe za koroško. Prehodnih dohodkov je bilo 2817 K 7 vin. Ako k tem dohodkom prištejemo še prebiteit lanskega leta, ki je znašal 7709 K 55 vin., dobimo sveto 61.337 K 26 vin.

Kaj pa izdatki?

Za tiskovine, okrejnice, listine podružnic

Vžigalice

v korist obmejnima Slovincem veljajo pri nakupu

enega zaboja z vsebino 5000 škatljic	K 52—
pet zabojev z vsebino 25.000 škatljic	50—

pri glavnih zalogah: C. Menardi, Ljubljana.

Tu se dobiva tudi najnovejše perilno

milo v korist obmejnima Slovincem.

Slovenci, Slovenke — v vseh prodajalcih odločno zahtevajte samo te vžigalice in to milo!

„Slovenska Straž“

Nadzorstvo so bili izvoljeni: prelat Andrej Kalan, velepodjetnik Ivan Lončarič, dekan Anton Koblar, Ivan Kregar.

V razsodišču so bili izvoljeni: dr. V. Pegan, dr. Josip Dermastia, dr. Fran Dolšak.

IZPREMEMBA PRAVIL.

Na predlog predsednika Jarca se izpremene društvena pravila v toliko, da bosta odslej mesto enega dva podpredsednika, katerih eden mora bivati stalno v Ljubljani.

POTOVALNE UČITELJICE ZA GOSPODINJSTVO.

Predsednik Jarc predlaga: Občni zbor pooblašti predsedstvo, da nastavi potovalne učiteljice za gospodinjstvo, posebno na Koroškem. V svrhu izobraževanja takih učiteljev naj se razpišejo štipendije.

Liberalci vidijo samo številke ljudskega štetja. Ker so se po teh Slovencih skrčili — ergo nazadujejo. Njim nasprotne stranke je doma na Kranjskem v večini — ergo je ta kriva nazadovanja — na Koroškem!

Pribijem, da je »Slovenska Straž« strankarska organizacija, kakor so liberalci proglašili družbo sv. Cirila in Metoda za svojo strankarsko organizacijo. Vse, kar »Slovenska Straž« storii, je delo Slovenske Ljudske Stranke. Edino le od Slovenske Ljudske Stranke je pričakovati spas slovenskega ljudstva. Sicer pa denar še ni vse. Denar sam ne bo rešil. Boj se bo odločil v tem, če smo mi v stanu predragčiti sedanjo etično in moralično podlago našega ljudstva na Koroškem, podlago, ki je delo večstoletnega zgodovinskega razvoja, če bomo v stanu prenoviti tiste temelje, na katerih sedaj ljudstvo propada. Potem še bomo rešili slovenski narod na Koroškem.

Priporočam tedaj »Slovenski Straži«, naj obrača svojo pozornost v prvi vrsti šolstvu, takoj za tem pa mladinski organizaciji.

Zupnik Janez Kalan pripomore, naj bi »Slovenska Straž« ne samo z materijalnimi, ampak tudi z moralnimi sredstvi še bolj budila narodno zavest. Posvetila pa naj bi tudi vso pozornost največjemu sovražniku slovenskega naroda — alkoholu.

D. Ogrizek želi, naj bi »Slovenska Straž« tudi v bodoče vpoštevala želje graških Slovincov in jih po možnosti še bolj podpirala.

Predsednik »Zarje«, jurist Remec, pozdravlja občni zbor v imenu slovenskih katoliških narodnih akademikov in zagotavlja »Slovenski Straži« pomoč dijaštva.

VOLITEV ODBORA.

Na predlog urednika Kemperla se soglasno izvoli za bodoče leto sledeči

odbor:

Za Kranjsko: državni in deželnji poslanec Ev. Jarc, profesor in kanonik dr. Svetina, profesor dr. V. Šarabon, tajnik Jugoslovenske Strokovne Zveze Vinko Zubukovc, stolni vikar Luka Smolnikar, Ant. Volta, Fran Jež, Fran Terseglav, urednik, Ivan Štef, urednik.

Za Štajersko: župnik Franc Thaler, župnik Doberšek, profesor dr. Hohnjec, nadrevizor Vlad. Pušenjak, župnik Gomilšek, državni in deželnji poslanec dr. Verstovšek.

Za Koroško: dr. L. Ehrlich, Fr. Smodej, dr. V. Rožič.

Za Goriško: državni poslanec Fon, Ciril Vuga, kurat v Podgori.

Za Tržaško: Anton Čok, kaplan pri Novem sv. Antoniu v Trstu.

brez nas. Izobraževalna organizacija je pa poklicana, poučiti ljudstvo, da v usodnem trenutku ve, kje ima mesto slovenski narod.

Sledila so nato poročila posameznih pokrajinskih Slov. kršč. socijalnih zvez:

Kranjska.

Društvo je v Zvezi 194 s približno 21.526 članji; društveni ali javnih knjižnic, ki so članom na razpolago, je 178, ki vsebujejo okrog 44.300 knjig; pevski zborov je v Zvezi 98 s 1950 pevci in pevkami; tamburaških zborov je 46 s 546 tamburaši in tamburašnjami; gledaliških odsekov je 118, priredili so nad 600 predstav, pevski odseki pa nad 60 koncertov; »Čebelico« ima 62 društva; društvenih zavast je 48; dozidan je pa že 43. društveni dom; za sklopična predavanja pa se je nabavilo sklopične že 11 društva. Predavanj je bilo okoli 3000.

V svoje okrilje smo sprejeli tudi Slovensko dijaško zvezo, ki ima svoje prostore sedaj v Ljudskem Domu z nami.

Kot centrala pa je vršila Zveza svojo nalogo tudi v tem letu v obširnem delokrugu. Za vsako dekanijo se je izvolil poročevalec, ki mu je bila skrb predvsem, da poživi društveno gibanje v odmenjeni mu dekaniji. Uspeh se je pokazal v tem, da se je ustanovilo 26 novih društva.

Po Veliki noči smo priredili štiridnevni socialni kurz za voditelje društev vse Slovenske. Odzvalo se jih je nad 60.

Po deželi se ni vršilo letos nič kulturno-poučnih tečajev v naši režiji, ker je iste prevzel deželnih odbor kranjski. Mi smo pa pošljali h kurzom le svoje govornike, da smo bili primerno zastopani.

Lanske jeseni se je priredil za režiserje dobro obiskani kurz, v centrali pa smo imeli celo zimo dramatično šolo, ki je vzbujala člane v zmislu dramatične umetnosti. Dramatični odsek Ljudski oder je priredil 32 predstav.

Naš načrt za prihodnje leto je zlasti organizacija žen in deklet, slovenskih mater in gospodinj, zato dbar S. K. S. Z. v Ljubljani predlagata: skupščina skleni:

Prihodnja skupščina S. K. S. Z. naj se vrši v Celovcu s celodnevnim programom, ki imej namen, urediti zlasti organizacijo našega slovenskega ženstva.

Ta predlog je bil soglasno sprejet.

Štajerska.

V S. K. S. Z. je sedaj včlanjenih 151 društva; ob lanskem občnem zboru je štela štajerska Zveza 133 društva, prirastka torej za 18 novih društva. Mladiških zvez imamo 57, dekliških pa 70, torej skupno 127 zvez. Od lanskega občnega zabora se je osnovalo 11 mladiških in 18 dekliških zvez. Orlovska organizacija na Štajerskem napreduje od dne do dne. S. K. S. Z. ima nad 15.000 članov.

Govorili so na raznih prireditvah S. K. S. Z., in sicer: dr. Hohnjec 60krat, dr. Korošec 32krat, Žebot 31krat, dr. Leskovar 14krat, dr. Medved devetkrat, Kemperle 12krat, dr. Kovačič štirikrat, dr. Lukman trikrat, dr. Verstovšek šestkrat, dr. Jerovšek enkrat, Zajc osemkrat, Gomilšek 10krat.

V pretečenem društvenem letu je bilo 5 odborovih sej in občni zbor v Braslovčah dne 23. junija t. l. S. K. S. Z. je priredila 11 podučnih tečajev, in sicer: v Škalah, v Novicervki, pri Sv. Križu tik Slatine, v Petrovcah, v Dramljah, pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, v Galiciji, v Ormožu, v Šmarji pri Jelšah in na Oljški gori. — Na novo se je ustanovil Orel v Središču, na Teharjih, v Hočah, v Slivnici, v Makolah in v Galiciji; pripravlja se pa pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, v Ljutomeru in v Št. Lenartu v Slovenskih goricah.

S. K. S. Z. je tudi pospeševala ustanovitev podružnic »Slovenske Straže« s tem, da je dajala navodila in pošljala govornike na ustanovne shode.

Centralna knjižnica. Centralne knjižnice se je posluževalo 421 izposojevalcem, kateri so si izposodili 4880 knjig različne vsebine, ponajveč mladinskih knjižic. Centralna knjižnica je štela lanskega leta 6800 knjig; darovalo se je 400 knjig; nakupila se je 101 knjiga; steje torej 7301 knjigo. Od teh se je poslalo v narodno ogrožene kraje 435 knjig. Ostane torej v centralni knjižnici še 6866 knjig.

S. K. S. Z. tudi veliko deluje v narodnoobrambnem smislu z razširjanjem slovenskih knjig in časnikov po narodno ogroženih krajih; samih časnikov razpošilja v te kraje okoli 500 iztisov.

Primorska.

S. K. S. Z. za Primorsko ima 92 društva, ki imajo povprečno po 50 članov. Društvo kot tako je priredilo po deželi do 50 predavanj. Vsako društvo ima svojo knjižnico. Tamburaških zborov bo kakih 5; orlovske odsekov čez 30, Orlov čez 500. Predavanj je bilo do 300.

Koroška.

Pri S. K. S. Z. je včlanjenih 40 društva, društvenikov je 2000, vsako društvo ima malo knjižnico, razun tega je 70 mladinskih knjižnic, tamburaških odsekov je 7, predavanj 140, orlovske odsekov 5, ženskih shodov 12, ženska socialna tečaja 2, socialni kurzi 3.

Vsa poročila so izkazala krasen napredok naše izobraževalne organizacije. Slovenska krščansko-socialna zveza šteje skupno 477 društva, članov 43.126, predavanj je bilo v preteklem letu 3650. Predsednik dr. Krek se je z zadovoljstvom ozrial na to delo in izrekel zahvalo vsem narodnim delavcem.

Pri slučajnostih so se čule mnoge iniciativne besede, katere bodo odbori gotovo upoštevali. Posebno živahno je bila izražena želja koroških Slovencev po centralni pisarni ter je predsednik dr. Krek izjavil v splošno zadovoljstvo, da so prvi koraki za centralno pisarno že storjeni.

Odbore izvijojo pokrajinske Slovenske krščansko-socialne zveze na svojih občnih zborih.

Za sklep kratek zgodovinski spomin. Ko je mogočni perzijski kralj Cír pred bitko svoje vojake podučeval, kako se morajo ravnati, če hočejo zmagati, jim je dejal: »Vsek izmed vas naj ravna tako, kakor bi bilo vse le od njega odvisno, in naša zmaga bo gotova.«

BRZOJAVNI POZDRAVLJ

Dunaj. Prevažnemu narodnoobrambenemu delu želi največjega uspeha Slovenska Dijaška Zveza.

Šmarje pri Jelšah. Procvitaj »Straža« naša, razširi se tako, da štajerskih podružnic še letos bodo sto! — Župnik Gomilšek.

Velikovec. Žal zadržan se udeležiti letnega občnega zabora, pošljam iskrene pozdrave. Dal ljubi Bog, da »Slovenska Straža« pridobi vedno več udov in dobrotnikov. — Župnik Treiber.

Maria Enzersdorf. Bog blagoslov delovanje prevažne »Slovenske Straže«! Spominu velikega vladike Slomška slava! — Pukl.

Trst. Nepričakovano zadržan se udeležiti zborovanja pozdravljam zbor v imenu tržaških somišljenikov, žeče »Slovenski Straži« obilo uspehov in radodarnih podpornikov. — Čok.

Nupujte le vžigajice: U korist obmejnem Slovencem!

Najboljše in najnovješje suknje za moške in volneno za ženske obleke, kakor tudi perilo lastnega izdelka razpošilja najceneje

R. Stermecki
v Celju št. 313

Vzorci in cenik čez 1000 stvari s slikami prosti.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih »Slovenske Straže«!

Kadar rabite kak gramofon ali gramofonske plošče, pišite na »Slovensko Stražo« v Ljubljani. — »Slovenska Straža« posreduje ceneje kot agencije, ki hodi po deželi, in ste pri tem zagotovljeni, da dobite dobro blago.

All imate že Slovenske razglednice »Slovenske Straže«?

Naslov za brzovaje:

Kmetiška posojilnica
— Ljubljana —

Žirokontor pri
»Avstro-ogrski banki«
Telefon št. 185

Račun:
pri avstr. pošt. hran. št. 28.406
pri ogr. pošt. hran. št. 19.884

KMETSKA POSOJILNICA

Ijubljanske okolice v Ljubljani

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

Stanje hranilnih vlog:

nad dvajset milijonov kron

Uprav. premoženje K 20,500.000

Rezervni zaklad nad

K 700.000

Popolnoma varno naložen denar!

Vsi moramo umreti

a ložje umre, kdor svojim dragim zapušča dragoceno dedičino v obliki zavarovalne police!

Zavarujte se za življenje

vi vsi, ki svoje drage resnično ljubite!

»Slovenska Straža« preskrbi

vam najcenejše, najugodnejše zavarovanje pri največji in najmočnejši zavarovalnici na evropskem kontinentu na strogo solidni podlagi. Zahtevajte ponudbo in ne zavarujte se brez posredovanja »Slovenske Straže«!

Obogateti zamorete

če že na vsak način hočete, po posredovanju »Slovenske Straže«, ki vam pri največji slovenski banki, ki se peča s prodajo srečka na obroke, preskrbi vsako poljubno srečko pod najugodnejšimi plačilnimi pogoji! Ravnodaj sedaj je dana prilika, že z vplačilom prvega obroka po 4 krone 75 vinarev s tursko srečko pri řešenju dne 1. decembra t. l. zadevi

400.000 frankov

Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica K 8.000.000

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in v poletnih mesecih agencija v Gradežu

Rezervni fond 800.000 kron

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje od

dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja
srečke in vrednostne papirje vseh vrst
po dnevnem kurzu

Na tekočem
računu plača
sedaj

5 %

Pri 30 ali 60 dnevni
odpovedi pa po
dogovoru